

DIRVA

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJOJI - LIETUVIŲ DVASIOS STIPRYBĖS ŠALTINIS

Paminklas žuvusiems kovose 1919-1923 m.m. už Lietuvos laisvę Širvintose.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBOS IR TARYBOS PREZIDIUMO

KREIPIMASIS

1995 sausio 27

Sesės ir Broliai Lietuviai!

Šįmet švęsdami Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 77-erių metų ir nepriklausomybės atkūrimo 5-erių metų sukaktis stebime Lietuvos gyvenimą su rūpesčiu ir viltimi, kad begalinių kančių išvarginta tauta atras kelią į šviesesnį rytojų.

Lietuvių Bendruomenė nuo įkūrimo 1951 metais vykdė du pagrindinius uždavinius: rūpinosi lietuvių tautinės kultūros išlaikymu ir talkino lietuvių tautai atgauti laisvę. Šiandien vienas pagrindinis tikslas jau atsiektas – Lietuva yra nepriklausoma valstybė. Todėl dabar Lietuvių Bendruomenės pagrindinis tikslas yra ir toliau rūpintis lietuvių išlaikymu, kultūra, liuanistiniu švietimu, spauda, lietuviškomis parapijomis, šalpa, socialiniais, ekonominiais, visuomeniniais reikalais, jaunimu, sportu, pagalba Lietuvai, ir ugdyti tautinę sąmonę ir solidarumą.

Šių metų Vasario 16-sios proga, JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba ir JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos Prezidiumas kreipiasi į Jus prašydami finansinės paramos sėkmingai įgyvendinti Lietuvių Bendruomenės įsipareigojimus, išlaikyti Lietuvių Bendruomenės įstaigas, kad galėtų efektingai tarnauti Amerikos lietuviams nepamirštant ir Lietuvos.

Tik dėka Jūsų aukos –

Lietuvių Bendruomenė gyvuos!

Regina Narušienė
JAV LB Krašto Valdybos
Pirmininkė

Dr. Zigmas Brinkis
JAV LB Tarybos Prezidiumo
Pirmininkas

Taline 1989 m. gegužės mėnesį įvyko trijų Baltijos šalių, tada dar vadinamų tarybinėmis respublikomis, masinių nepriklausomybinių sąjūdžių Baltijos asamblėja. Vienas jos priimtų dokumentų buvo kreipimasis "Dėl valstybės karo prieš savo liaudį grėsmės". Jį pasiūlė Lietuvos sąjūdis, o iniciatorius ir dokumento autorius buvo Osvaldas Balakauskas, vėliau dirbęs atkurta nepriklausomai Lietuvos respublikai kaip jos ambasadorius Prancūzijai, Ispanijai ir Portugalijai.

Taip Lietuvos sąjūdis, atsižvelgdamas į baisią ką tik įvykusių Tbilisio žudynių patirtį (tų pačių 1989 metų balandžio 9 d.), stengėsi iš anksto užkirsti kelią būsimiems analogiškiems imperijos veiksams, kaip antai: netrukus Baku, Vilniuje ir kitur. Štai ir dabar Čėčėnijoje, iš aukštų demokratinio pasaulio varpinių palaiminus, jog ten, Čėčėnijoje, gyvena tikroji Rusijos liaudis, o nesant atitinkamo draudimo žudyti nei įstatymų lentynose, nei smegenų žievėse, iš Maskvos kariaujamas nusikalstamas karas, kurį net geriausias B. Jelcin'o

AIŠKUMAS

Kalba Lietuvos Seimo iškilmingame
posėdyje 1995 m. sausio 13 d.

Vytautas Landsbergis

draugas Vokietijoje pavadino "tikra beprotybe".

Tada, 1989-aisiais, Sąjūdžio parengtas kreipimasis, pavirtęs Sovietų sąjungos įstatymo projektu ir įteiktas liaudies deputatų suvažiavimui Maskvoje, amžiams atsigulė M. Gorbačiovo ir A. Lukjavono darbotvarkių stalčiuose. O rudenį po Baltijos kelio, Sovietų sąjungos vadovams jau buvo įteiktas Lietuvoje rinktų deputatų, kurie dažnai vadinome save Lietuvos delegacija, memorandumas, reikalaujantis pradėti derybas dėl nepriklausomybės atkūrimo.

Skiriamoji linija žmonių sąmonėje

Lietuvos nepriklausomybininkai buvo pasirinkę politinės, parlamentinės, bet kuriuo atveju nesmurtinės ir neginkluotos kovos kelią. Jo laikytasi ligi pat 1991 m. sausio ir net ilgiau, nors Aukščiausioji taryba jau būtų buvusi ginama ir šiokiu tokiu

ginklu.

Toks priešinimasis tą sausio 13-osios ar kurią nors vėlesnę naktį, jei sovietų kariuomenė būtų puolusi Aukščiausiąją tarybą, turėjo fiksuoti vėlgį pirmiausiai politinį faktą – Sovietų sąjungos karą prieš Lietuvą, 1940 m. agresijos tęsinį.

Būtent politiniais aspektais to taikingo Lietuvos išsivadavimo, kurio kulminacija ir tragiškoji pergalė buvo Sausio 13-oji, aš norėčiau pasidalyti su jumis, o taip pat kai kuriais apmąstymais. Bemaž kiekvieną pastabą galėčiau lyginti su dabartine Čėčėnijos kova, bet jūs ir patys dažniausiai galite tai padaryti.

Pagrindinė fronto linija ir tada ėjo ne kokia nors teritorija, bet žmonių sąmonėje. Ją turime matyti plačiai tarptautiškai, ir ką bebūtų sakęs misteris Gorbačiovas, jog tai Sovietų sąjungos "vidaus reikalas", Lietuvos išsilaisvini-

mas nuo pat 1988 m. buvo suvokiamas kaip tarptautinis dalykas, kai kam net nemaža problema. Tarptautinė viešoji nuomonė buvo pagrindinis šio politinio mūšio laukas. Tik per jį buvo galima pasiekti valstybių vadovų sąmonę, paveikti ar net pakeisti valstybių pozicijas.

Sovietų sąjungos vadovai desperatiškai priešinosi Lietuvos bylos "internacionalizavimui", bet jau 1988 m. rudenį Švedijos užsienio reikalų ministro ir 1989 m. sausį Europos parlamento narių grupės vizitai į Vilnių rodė, kad net jų įkalbinėjimai dar "nesiskirti" nuo Sovietų sąjungos atspindėjo tarptautinius susirūpinimus, kai kada – interesus.

Tikriausiai ir tada daug kam labiau rūpėjo Sovietų sąjungos likimas, negu kokia ten Lietuva – panašiai dabar vyrauja pergyvenimai dėl Rusijos, o tūkstantis, kitas užmuštų čėčėnų iš tolo beveik nematomi.

Bet jeigu mes darėme nepriklausomus sprendimus, tai reiškė, kad jau buvome nepriklausomi savyje.

Turėjome apginti patikslintą teisinę nuostatą, kad

"nesiskiriame" nuo svetimo kūno, nes jis tikrai svetimas; todėl ir nesame kokie sovietų vadovų apkeikti separatistai ar maištininkai, kaip dabar "maištininkais" neteisingai vadina žmones, kurie nesukilo ir neužpuolė, vien ginasi; ne, mūsų siekis tada tebuvo sureguliuoti santykius su Sovietų sąjunga, atkurti gerą kaimynystę su šalimi, kuri ir pati tuo keliu būtų galėjusi tapti geresne negu praeityje, kai mus okupavo.

Štai čia, kaip dabar matau, ėjo gana gili skiriamoji linija ir Lietuvos žmonių sąmonėje. Svetima valdžia buvo nemielia, bet kai kas iš okupacijos primesto gyvenimo būdo, išnaikinus daug žmonių ir daug moralės, jau buvo tapę įprasta. Sovietų vadai tikėjosi, kad mankurizuotoje terpėje galima įveisti ir nepritarimą naujam, kitokiam, nepriklausomam gyvenimui. Tą manymą skatino ir klaidinantys agentų bei kompartiečių pranešimai iš Lietuvos, neva čia žmonės nusivylę nepriklausomybe, neva jie nekantriai laukia "išvaduotojų" su raudonomis

(Nukelta į 3 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• SUSITIKS BALTIJOS VALSTYBIŲ PREZIDENTAI.

Vasario 8 d. Jurmaloje įvyks trijų Baltijos valstybių prezidentų susitikimas. Prieš prasidedant oficialioms deryboms, jie lankysis Baltijos taikos palaikymo bataliono mokamajame centre Adažuose ir dalyvaus jo atidarymo ceremonijoje. Adažyje kartu su latviais ir estais pratybas šiuo metu atlieka 36 Lietuvos kariai.

Kaip pranešė Latvijos prezidento kanceliarija, derybos vyks antrojoje dienos pusėje. Jose planuojama apsvastyti Baltijos valstybių bendradarbiavimo plėtojimo klausimus, Baltijos Ministrų Tarybos darbą, multinių ir pasienio problemas, taip pat sąveikos tarptautinėje arenoje klausimus.

Tai bus pirmas šiais metais Baltijos valstybių vadovų susitikimas. Pernai jie buvo susitikę tris kartus.

• **I LIETUVĄ SU OFICIALIU VIZITU ATVYKS BALTA-RUSIJOS PREZIDENTAS.** Vasario 6-7 dienomis Lietuvoje su oficialiu vizitu lankysis Baltarusijos Prezidentas Aleksandras Lukašenka. Numatoma, kad vizito metu bus pasirašyta šalių draugystės ir bendradarbiavimo sutartis.

Pernai metų pabaigoje Lietuva ir Baltarusija suderino iki tol ginčytą Adučių geležinkelio stoties Vilniaus – Vitebsko ruože bei sanatorijos Druskininkuose priklausomybę. Tai buvo kliūtis pasirašyti dar prieš metus paruoštą tarpvalstybinę sutartį. Tikimasi, jog vizito metu bus pasirašyta ir sutartis dėl sienų.

• **SEIMAS PRIĖMĖ VALSTYBINĖS KALBOS ĮSTATYMA.** Antradienį Seimas balsų dauguma priėmė Valstybinės kalbos įstatymą. Įstatymas nustato lietuvių kalbos, kaip valstybinės kalbos, vartojimą viešajame Lietuvos gyvenime, jos apsaugą, kontrolę ir atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus.

Tačiau įstatymas nereglamentuoja Lietuvos gyventojų neoficialaus bendravimo ir religinių bendruomenių bei asmenų, priklausančių tautinėms bendrijoms, renginių kalbos.

Visos Lietuvoje veikiančios institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą bei kitus dokumentus tvarko valstybine kalba, sakoma įstatyme. Šia kalba taip pat vyksta susirašinėjimas tarp jų.

Nustatyta, kad valstybės ir savivaldos institucijų bei įstaigų vadovai, taip pat ryšių, transporto, sveikatos ir socialinės apsaugos, policijos, teisėtvarkos tarnybų ir kitų gyventojų aptarnavimo įstaigų vadovai bei tarnautojai turi mokėti valstybinę kalbą pagal Vyriausybės nustatytą mokėjimo kategorijas.

Valstybine kalba vyks teismo procesai, ja bus sudaromi fizinių ir juridinių asmenų sandoriai. Oficialūs valstybės ir savivaldos institucijų, valstybės įstaigų, įmonių organizuojami renginiai taip pat turi vykti valstybine kalba. Tačiau pasitarasis reikalavimas netaikomas Lietuvoje organizuojamiems tarptautiniams renginiams.

Įstatymas reikalauja, kad viešai demonstruojamos audiovizualinės programos, kino filmai turi būti verčiami į valstybinę kalbą arba rodomi su lietuviškais subtitrais. Jame nustatyta, kad oficialios sunormintos vietovardžių lytys rašomos valstybine kalba.

• **SUDAROMA SEIMO IR AMERIKOJE GYVENANČIŲ LIETUVIŲ KOMISIJA.** Seimas priėmė nutarimą sudaryti Lietuvos Seimo ir Amerikos lietuvių bendruomenių atstovų komisiją su būstine Vilniuje ir patvirtino jos nuostatus. Komisijos paskirtis – puoselėti Lietuvoje ir kitose valstybėse gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslo, kultūros ir kita informacija.

Komisija steigama ketveriems metams. Ją sudarys devyni Seimo nariai, penki JAV ir trys Kanados lietuvių bendruomenių tarybų išrinkti atstovai. Seimas į komisiją deleguos po vieną LDDP, Tėvynės sąjungos, socialdemokratų, Lietuvių tautininkų sąjungos, Krikščionių demokratų, Demokratų, Centro sąjungos, Valstiečių partijos bei Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovą. Komisiją gali papildyti kitų kraštų lietuvių bendruomenių atstovai, jeigu tam pritars visi komisijos nariai.

Komisija iš savo narių rinks du pirmininkus – Seimo narį ir lietuvių bendruomenių atstovą.

• **AR BUS BALTIJOS VALSTYBIŲ GYNYBINĖ SĄJUNGA?** Tikrai Baltijos valstybių gynybinės sąjungos sudarymas gali palengvinti ir paspartinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos priėmimą į NATO, pareiškė antradienį spaudos konferencijoje Seimo narys Romualdas Ozolas. "Partnerystės taikos labui" programa, sakė jis, iš esmės yra "užliūliavimo ir paskandinimo viltyse programa". Baltijos šalys veržtis į NATO privalo savo jėgomis, o ne laukti už Lenkijos ar kitų Vyšehrado šalių nugaros, pabrėžė R. Ozolas.

Praėjusią savaitę Rygoje vykusiam Baltijos Asamblėjos gynybos komiteto posėdyje pasiūlyta pradėti rengti Baltijos šalių gynybos susitarimo projektą. Pasak R. Ozolo, jis turėtų būti pasirašytas vyriausybės vardu. Dokumento projektą tikimasi parengti balandžio pradžioje.

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS KVIEČIA PAŽYMĖTI ANTI-HITLERINĖS KOALICIJOS PERGALĖS JUBILIEJŲ.** Algirdas Brazauskas pakvietė šalies politines ir visuomenines organizacijas, kultūros ir švietimo įstaigas, visą visuomenę

KAUKAZAS - BAUSMĖ RUSIJAI

Rusijos agresija Čečėnijoje iššaukė didžiulį susidomėjimą šia maža Kaukazo šalimi bei didvyriška jos tauta. Gauname skaitytojų laiškų, kuriuose jie prašo plačiau nušviesti šalies istoriją, jos dabartinę padėtį. Tenkindami skaitytojų pageidavimus, spausdiname "Kauno dienoje" skelbtą dr. Egidijaus Vareikio straipsnį "Kaukazas - bausmė Rusijai", kuriame skaitytojai ras atsakymus į daugelį juos dominančių klausimų.

Kaukazas - "pilkoji" zona

Nūdieniai politologai yra pateikę nemažai Rusijos ekspansijos į Vakarų teorijų. Daug mažiau žinoma apie jos veržimosi į Pietus sėkmes ir nesėkmes.

Nesunku įsivaizduoti rusų gyvenimą prieš kokius pen-

kis - šešis šimtus metų. Senosios rytinių slavų žemės Kijevo Rusia, Maskvos kunigaikštystė ir kitos valstybės turėjo aiškiai matomą pietinę ribą - tai Ukrainos ir Pavolgio stepės. Jose, o taip pat Juodosios jūros pakrantėje bei Volgos žemupyje šeiminkavo klajokliai. Silpna valstietiška Rusija neturėjo

pažymėti antihitlerinės koalicijos pergalės 50-ąsias metines. Jos pergalė daug aukų pareikalavusiame kare buvo didelės reikšmės politinis įvykis, sakė prezidentas tradiciniame pirmadienio interviu Lietuvos radijui.

Algirdas Brazauskas apgailestavo, jog kai kurios politinės jėgos nori visiškai išbraukti šį puslapį iš tautos istorijos. Pasak jo, tai būtų nepagarba tūkstančiams lietuvių, kurie žuvo kovose prieš fašistus, ir tiems, kurie kentėjo koncentracijos stovyklose, buvo išvežti priverčiamiesiems darbams.

• **LIETUVA RUOŠIASI PRIIMTI PABĖGĖLIUS.** Lietuva, galimas dalykas, prisijungs prie maždaug 120 šalių, kurios šiuo metu priglaudžia pabėgėlius. Tai bus padaryta priėmus įstatymą dėl pabėgėlio statuso. Jo projektas pateiktas Seimui.

Įstatymo projekte numatoma, kad Lietuvoje pabėgėliu pripažįstamas užsienietis, kuris dėl pagrįstos baimės būti persekiojamas dėl rasės, religijos, tautybės ar dėl politinių įsitikinimų negali ar bijo naudotis tos šalies, kurios pilietis jis yra, gynyba. Tačiau teisė naudotis prieglobsčiu Lietuvoje nebus suteikiama, kai yra pagrindo manyti, kad jo siekiantis asmuo įvykdė nusikaltimą taikai, žmonių arba karinį nusikaltimą, kad yra kaltinamas už nepolitinio pobūdžio nusikaltimą, kad jis pagrįstai gali būti laikomas pavojingu Lietuvos saugumui.

Viena iš sąlygų Lietuvą priimant Europos Sąjungos asocijuota nare yra ta, kad būtina prisijungti prie Jungtinių Tautų 1951 metų Konvencijos ir 1967 metų protokolo dėl pabėgėlio statuso. Tai ji gali padaryti priėmusi atitinkamą įstatymą. Pabėgėlio statuso įstatymas bus svarstomas pavasario sesijoje.

• **LIETUVOS POLITIKŲ POPULIARUMAS.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas nustumė į ketvirtą populiarusių politikų poziciją. Apklausa kiekvieną mėnesį rengia bendra Lietuvos ir Didžiosios Britanijos sociologinių tyrimų įmonė.

Šioje apklausoje Algirdas Brazauskas surinko 47 procentus palankių vertinimų. Jį pralenkia Seimo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas (60 procentų), JAV lietuvis, žinomas ekologijos specialistas Valdas Adamkus (53 procentai) ir Seimo narys Romualdas Ozolas (51 procentas). Respublikos Prezidento populiarumas pradėjo kristi nuo praėjusių metų rudens. Iki tol vykusiose apklausose jis pastoviai buvo pirmas, nežymiai pralenkdamas Egidijų Bičkauską.

Penktą poziciją užima Seimo narys ekonomistas Kazimieras Antanavičius, šeštą - dešiniosios opozicijos Seime lyderis Vytautas Landsbergis.

• **ALGIRDAS BRAZAUSKAS SUSITIKO SU LIETUVOS LENKŲ ATSTOVAIS.** Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas kategoriškai nepritarė prieš penkerius metus pradėti kelti idėjai, kad Vilniuje būtų įsteigtas lenkiškas universitetas. Šį prašymą dar kartą primygtinai priminė trečią dieną vykusiame susitikime su Prezidentu Lietuvos lenkų visuomeninių ir kultūros organizacijų vadovai.

Algirdas Brazauskas pabrėžė, kad visi lenkų tautybės jaunuoliai ir merginos lenkiškose vidurinėse mokyklose gali ir privalo išmokyti valstybinę lietuvių kalbą. Po to jie, kaip ir visi Lietuvos piliečiai, turi galimybę įsigyti aukštąjį išsilavinimą.

Nepirta ir pageidavimui, kad vykdant administracinę teritorinę reformą, lenkų tankiai apgyvendinti regionai būtų sujungti į vieną administracinį vienetą. Tokiu principu administraciniai teritoriniai pakeitimai tikrai nebus daromi, pabrėžė Algirdas Brazauskas.

Šias ir kitas problemas Lietuvos lenkų atstovai kėlė ryšium su būsimuoju Algirdo Brazausko vizitu į Lenkiją. Neoficialiais duomenimis Lietuvos Prezidento vizitas įvyks vasario 17-10 dienomis.

Algirdas Brazauskas pasakė, jog kai kurios problemos sukuriama dirbtinai. O tos, kurios tikrai aktualios, bus sprendžiamos pagal galimybes, dėl jų Prezidentas pasirengęs ir toliau tartis su Lietuvos lenkų visuomenės atstovais.

(B.B.) -000- ELTA

jokių interesų ieškoti laimės tolimuose pietiniuose kraštuose - jie buvo tiesiog svetimi Rusijos gyvenimo būdui.

Tik XVI amžiaus pabaigoje, klajoklių jėgoms susilpnėjus, rusų kariuomenė užėmė Pavolgį, prisijungė dviejų stepių tautų - kalmukų ir iš dalies nogajų - žemes. Atsirado savotiška slavų etninė grupė - kazokai, kurie, viena vertus, buvo mažai priklausomi nuo Maskvos ir Sankt Peterburgo, kita vertus, atliko kolonizatoriškąją misiją.

Už stepių jau buvo Šiaurės Kaukazas, tuo metu gero kai islamizuotas. Jame dėl įtakos kovojo Osmanų imperija ir Persija. Žvelgiant į fizinį žemėlapi, gali pasirodyti, kad Kaukazo kalnai yra natūrali siena tarp didžiųjų valstybių imperinių interesų, tarp tautų ir religijų. Tačiau Kaukaze susidarė paradoksalinė situacija. Islamiškai ekspansijai iš Pietų priešinosi krikščioniškos Užkaukazės - Armenijos ir Gruzijos gentys, darydamosi vis didesnėmis Rusijos sąjungininkėmis. Kita vertus, Rusijos mėginimai pasiekti Kaukazą iš Šiaurės atsirėmė į islamiškąsias tautas, nenorėjusias lengvai jungtis su pravoslaviškąja Rusija. Tokia "etninė inversija" komplikavo visų trijų imperijų padėtį ir XVII - XVIII amžiuje visas regionas buvo savotiška "pilkoji" zona - turėjo nominalią nepriklausomybę, kuri tačiau nereiškė savarankiškumo. Ir vis tik nei Petru I, nei Jekaterinai II nepavyko atverti "lango į pasaulį" Rusijos pietuose. Tuomet Rusija dar ištis buvo per silpna.

Kaukazo nukariavimas

XVII amžiaus pabaigoje Rusijos ir Osmanų imperijas skyrė Kubanės ir Tereko upės. Kariniai Rusijos forpostai buvo Krasnodaras, į pietus nuo kurio jau šeiminkavo čerkesai, Stavropolis ir Mozdokas. Taip, tai tas pats Mozdokas, iš kurio karui prieš Čečėniją vadovaujama šiandien. Tereko upė teka dabartinės Čečėnijos šiaurine dalimi (kaip žinia, Nadterečnoje buvo antidudajeviškos opozicijos būstinė). Minėtoji siena matoma ir šiandien - ji aiškiai atskiria kazokinės Rusijos ir Šiaurės Kaukazo miestus ir kaimus.

XIX amžius Kaukaze prasidėjo didelėmis politinėmis perturbacijomis. 1801 metais rusai užėmė Vakarų Gruziją, 1804 metais - Rytų Gruziją.

(Nukelta į 5 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVOS SIENOS – VIS TIK NĖRA SAUGOMOS

Juozas Žygas

Atrodo, kad Seimui ir Lietuvos vyriausybei, opozicijos kasdieniniai kaltinimai, galėjo iki kaulų smegenų įgristi. Tačiau veik nieko nėra daroma, kad tų kaltinimų kiek mažiau būtų. Čia, mano bičiulis Vl. Vijeikis, ir vėl turės progos man priminti: "Jeigu nepasitaisyti – tai paso negausi! "Kažkaip yra sunku pasitaisyti ir panegirikas rašyti, kuomet gyvenimas taip nevykusiai klostosi. Be to, jeigu lietuvišką pasą ir gaušiu, tai vistiek su amerikietišku pasu važiuosiu – manau, taip saugiau! O dabar, prie tų nelemtų sienų klausimo, vėl reikėtų sugrįžti. Apie kitas sienas (nebent Lazdijus) yra mažai tekalbama. Opiausia vieta ir atvira žaizda, tai sienos klausimas su buvusiais Rytprūsiais.

Manychiau, kad kiekvienam turėtų būti aišku, jog šiuo metu, tai yra pats opiausias klausimas. Visi vyriausybės paaiškinimai, yra labai neaiškūs. Juose yra daug žodžių, bet nėra esmės. Tad ir nenuostabu, kad yra daug įtarimų. Kuomet būdavo kalbama, apie Rusijos karinius transportus per svetimą teritoriją, tai vis kažkokios tarptautinės taisyklės būdavo minimos. Jeigu jau pradedama apie tarptautinės taisyklės kalbėti, tai nereikėtų šių faktų užmiršti. Yra aiškiai pasakyta, kad neutralios valstybės – negali praleisti kariuomenės šalių karinio transporto, leisti naudotis oro erdve ar jūrų uostais. Karo atveju į draustiną sąrašą įeina visos medžiagos ar žaliavos, kurios gali būti karui panaudotos. Kas dabar galėtų paneigti tą faktą, kad Rusija yra kariuomenės šalis.

Jeigu Bosnijai neleidžiama apsiginkluoti savo apsigynimui, tad juo labiau negali būti leidžiami medžiagų ar kariuomenės transportai, kurie gali būti panaudoti puolimui. Kuomet Lietuvos spau-

doje buvo pradėta rašyti, kad per Lietuvos teritoriją yra vežamos bombos į Čėčėniją, Lietuvos vyriausybės kalbėtojai bandė tai visokiais būdais paneigti. Kadangi nenorėjo atvirai kalbėti ir savo visų kortų parodyti, tad tų įtarimų paneigti negalėjo. Matėsi, kad tos kalbos vyriausybės sluoksnius nervino, nes pradėjo ieškoti, kas tą "Pandoros dėžę" pradarė. Toks nervinimasis tik įrodo, kad kažkas negerai "kvepia".

"Pasak vieno departamento darbuotojo tiesiog lenktyniaujama, ieškant "Lietuvos karinės ir valstybinės paslapties" atskleidėjo, pradėta sekti "Lietuvos aidą" darbuotojų darbo ir namų telefonai. Rašoma apie 1994 m. gruodžio 24 d. vykusį karinį ešaloną. Su tokio pačiu kariniu kodu 26 (pavojaingas kroviny) iš Karaliaučiaus krašto link Čėčėnijos vyko ešalonai ir gruodžio 15, 16, 23 d." (Lietuvos Aidas sausio 11 d.). Reiškia, kad šiame konflikte Lietuva neutralumo politikos nesilaikė.

Yra sakoma, kad: "Melas ir yla vistiek iš maišo išlenda". Taip ir dabar įvyko! Kuomet Konservatorių frakcija pradėjo šį klausimą: "apie Rusijos gabentas per Lietuvos teritoriją bombas" Seime kelti, valdačioji partija pajutusi, kad padai svyla, pradėjo aiškintis. Vyriausybės vardu kalbėjo Valstybinės derybų delegacijos pirmininkas ir Seimo narys Virgilijus Bulovas, kuris aiškiai šviesiai pasakė. "Rusija pateikė pareiškimą vežti ne bombas, o raketas iš Kaliningrado srities į Krasnojarską. Leidimas buvo duotas". Reiškia – "Yla iš maišo išlindo!" Tad kam dar reikia kažkokio "paslapties atskleidėjo" ieškoti kuomet vyriausybės kalbėtojas Seime viešai tą "paslaptį" išduoda!

AIŠKUMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

žvaigždėmis. Truputis, be abejo, buvo ir tokių, buvo ir kitaip, dėl ko kita nepatenkintų, buvo ir supykusių, kad išnyko jų privilegijos.

Operacija "Opozicija"

Sutrikusių, sunerimusių ir nepatenkintųjų tarpe sovietų jėgos tikėjosi ugdyti sau palankesnę, o sykiu ir platesnę tariamai politinę opoziciją. Štai ir iš pastarųjų Čėčėnijos įvykių analizės noriu išskirti Rusijos dūmos gynybos komiteto pirmininko S. Jušenkovo išvadą: "Operacija "Opozicija" Čėčėnijoje nepavyko". Ji pavyko Gruzijoje, iš dalies Azerbaidžane, bet pasidairykime, prisiminkime, kodėl nepavyko tada, prieš penkerius ir ketverius metus, Lietuvoje?

Operacijai "Opozicija" buvo iš anksto kuriami Sovietų sąjungos "piliečių komitetai", "Jedinstva", o dar vėliau, prieš sausį, kažkoks "Demokratinis jėgų kongresas" su itin demokratiniais geležiniais strypais ir veržlėmis. Pastūmus vieną kitą būrį į muštynes, jau būtų buvę galima ir tankiais atvažiuoti taikos daryti.

Tačiau visuomenė Lietuvoje nebuvo tokia primityvi. Ji buvo kur kas sudėtingesnė, todėl ryškėjo arba buvo ryškinami ir sudėtingesni procesai.

Gal dar kas prisimena 1990-aisiais aktyviai platinamą nuostatą, neva inteligentui tiesiog labiau pritinka būti opozicijoje "bet kuriai valdžiai". Šiandien, beje, tokių apibendrintų teorijų negirdėti. Kita nuostata, ypač ryški, kad spaudos prievolė esanti pirmiausia kritikuoti ir peikti "bet kurią" valdžią, nors tada tai buvo konkrečiai, to meto problemų veikiamą valdžią, pirmiausia kovojanti su konkrečiu imperiniu priešu. Ją kritikavo, peikė dažniausiai ne todėl, kad silpnai kovoja, o kad per daug kovoja, per mažai nusileidžia.

Savotiška situacija klostėsi prieš aną kruvinąjį sausį, kažkam taip atkakliai stengiantis supriešinti Aukščiausiąją tarybą ir vyriausybę, kad net vyriausybė, pirmoji atkurtos nepriklausomos Lietuvos vyriausybė, imtų veikti kaip opozicinė jėga, besipriešinti tariamai netikusiam ir per daug valdžios užsigeidusiam parlamentui – nepriklausomybės atkūrėjui. Ir vėl turbūt daug kas atsimena, kaip jau 1990 m. vasarą siūlyta paleisti tą Aukščiausiąją tarybą, kad netrukdytų dirbti vyriausybei, ypač tokiu atsa-kingu laikotarpiu, prasidedant deryboms su Sovietų sąjunga. Gal čia ir būtų buvęs

tas mįslingas "politinis sprendimas", nuolat minimas ir niekad neatskleistas, kurį kam nors padarius, išnykus arba pasikeitus Aukščiausiąjai tarybai, Lietuvos reikalai būtų ėmę gerėti.

Galų gale, nesisekiant greit sugriauti iš vidaus, Lietuvos parlamentą buvo nutarta išvaikyti išorine, kitos valstybės jėga. Tai jau buvo sausas, visų prosovietinių ir neva "opozicinių" jėgų mobilizacija, visokeriopos priemonės, kurių tarpe – ir garsusis maisto kainų pakėlimas.

Net ir šiandien tai nebūtų vadinama stabilizacija, o ką bekalbėti apie aną sausį. Jo išvakarėse buvo skubiai kuriama nauja, neva nepartinė, bet opozicinė įvairių nepatenkintųjų organizacija, paremta vienos represinės užsienio įstaigos, tebeveikiančios pačiame Vilniaus centre.

Iš Maskvos girdėjome nutarimus ir grasymus parašutintinkų divizionais gaudyti mūsų jaunuolius, žinojome apie įsakus svetimai kariuomenei patruliuoti mūsų miestų gatvėse; girdėjome ir mūsų kolegų reikalavimus atsisakyti pasipriešinimo, likti ekonominėje Sovietų sąjungoje, toliau dirbti kitos valstybės deputatų suvažiavime ir jos parlamente, atsisakyti sovietų konfiskuoto žmonių turto grąžinimo natūra. Kai kas neoficialiai nulėkdavo į Maskvą, į Minską – matyt, buvo ūkinių arba partinių reikalų.

Gruodžio pabaigoje pasigirdo netgi grasymų nebūtinai įstatymiais žingsniais išspręsti televizijos klausimą – ir tai skambėjo, deja, ne iš platforminių penktosios kolonos lūpų. Savo ruožtu platforminės lūpos per šarvuotų garsiakalbių veidmainingai kalbėjo apie meilę, santarvę ir gerovę.

Aiškumo pergalė

Tačiau visame tame įnirštančiame, o iš pažiūros net bekrinancčiame, vėjo krypties besidairančiame šurmulyne brendo visai kitokie dalykai. Visuomenė ne skilo, o susivienijo. Kurstymus ir konfrontacijas lyg rankos mostu atidėjo į šalį graži, tvirta žmonių valia, kai valstybei ir laisvei iškilo di-

žiausias pavojus.

Veidmainystė ir nuoširdumas, melas ir tiesa vėl išsiskyrė į aiškias ir skirtingas vietas.

Atėjo dienos, apie kurias ir po trejų metų pasakys tuometinis ministras R. Sikorskis: "kulminacinės dienos ir savo skausmu, ir pergale".

Šaudė iš arti virš galvų, švaistė automatais, o žmonės dainavo.

Paskui jau šaudė tiesiai, mušė ir užmušinėjo. Bet niekas nebėgo namo; priešingai, atsisveikindami su šeimomis arba ir ištisomis šeimomis bėgo į pavojiaus vietą.

Žmonės prisimena, kad nebuvo baimės, o tik pasipiktinimas, protestas ir noras padėti greta žūstančiam. Priešas klupo ir atsitraukė prieš jam nepažįstamą žmoniškumo ginklą.

Kuo toliau, tuo labiau suvokiame sausio 13-ąją kaip mūsų pergalės dieną. Skaldomaj, kiršinamoj, gąsdinamoj visuomenėj tai buvo dvasios pergalė prieš kūrą, žmonių pergalė prieš savo silpnybes ir piliečių tautos pergalė prieš sovietų bedvasią žudymo mašiną. Niekai staiga vėl tapo niekais, vertybės – vertybėmis, niekšybė – niekšybe; o meilė, mirtis ir skausmas apėmė ir nuskaistino tūkstančius, šimtus tūkstančių.

Aš nenoriu tokią dieną niekam konkrečiai priekaištauti. Bet norėčiau, kad ne vienas, o gal ir daugelis mane girdinčių, tokią dieną susimąstytų. Kad prisimintų savo nakties tyloje ir paklaustų savęs, kaip dabar vertina tuometines mintis ir poelgius ir kad atsakytų tik sau, ar taip pat vertina.

Galima buvo suklysti ir pasitarnauti blogiui – ką padarysi, bet negerai būtų šiandien tuo suklydimu didžiuotis, juolab – dar toliau save ir kitus klaidinti. Kur kas geriau – apgailestauti. Kiti pyksta, kai palieti tokią psichologinę arba sąžinės temą. E, sako, moralistai, vėl apie atgailas! Niekas juk nieko, todėl viską pamirškime. Bet juk ir čia galima vidinė pergalė prieš save, tai kodėl žmogus turi bėgti nuo pergalės?

Su tokia naujo aiškumo pergalė širdyje, kurią mums primena Sausio 13-oji, kur kas nuoširdžiau nueitume ir prie žuvusiųjų kapų.

("Kauno laikas" 1995 sausio 20)

Rinkimams artėjant

Klaipėdos rinkėjai ketina balsuoti:

už Lietuvos demokratine darbo partiją	9,6 %
už Tėvynės sąjungą (Lietuvos konservatorius).....	33,0 %
už Lietuvos krikščionių demokratų partiją.....	13,0 %
už Lietuvos tautininkų sąjungą.....	3,3 %
už Socialdemokratų partiją, Centro ir Liberalų sąjungų koaliciją.....	11,0 %
už Demokratų, Nepriklausomybės ir Žaliosios partijų koaliciją	2,6 %
už kitas dešiniąsias partijas.....	0,7 %
už kitas kairiąsias partijas.....	1,5 %
rinkimuose nedalyvaus.....	12,0 %
dar neapsisprendę	13,0 %
(LA)	

VASARIO 16 IR KOVO 11

Antanas Dundzila

Šios dvi Lietuvai ir lietuviams svarbios sukaktys kasmet nekasdieniškai primena Lietuvą. Gal tai yra visų švenčių didžioji prasmė ir esmė – kad kasdienybės slinkime stabtelėtume ir apie švenčiamą įvykį susimąstytume. Mąstymas – tai daugiau ar mažiau intelektualinis šventės išgyvenimas. Tačiau yra ir dvasinė šventės pusė: kaip jau pats žodis įtaigoja, švenčių metu reikia ir galima džiaugtis. Ir Vasario 16-os ir Kovo 11-os proga galvokime apie Lietuvą ir džiaukimės: visų pirma tomis sukaktimis ir – čia gal svarbiau – ateities viltimis.

Tad, štai, pluoštas minčių, belaukiant tų dviejų švenčių šiais metais.

Po to, kai Washingtone, į Lietuvos Pasiuntinybę 1990 kovo 11-ją, 3:50 val. p.p. atėjo žinia apie Lietuvos nepriklausomybės atstatymą (buvo pranešta, kad balsavo 124 už, niekas prieš ir 6 susilaikė), man kilo gana paika mintis: kuri Nepriklausomybės šventė, Vasario 16-oji ar Kovo 11-ji, dabar bus švenčiama, kuri šventė "didesnė"? Aišku, paviršutiniškai tai menkos reikšmės klausimas, tačiau jis turi ir šiek tiek šaknis. Praktiškai, gyvenime tam klausimui atsakymas yra paaškęjęs, nes plačiau, oficialiau vistik minime ir švenčiame Vasario 16-ją, bet ne Kovo 11-ją. Įdomu yra paieškoti kokių nors logiškų pagrindų tam Vasario 16-sios primatui.

Manau, kad be Vasario 16-sios nebūtų buvę ir Kovo 11-sios. Be Vasario 16-sios būtume išvirtę į lenkus, gudus ar kokius nors senųjų prūsų istorijos linkme grimstančią gentį. Tautinį atgimimą vainikavo, sukrystalizavo ta 1918 Vasario 16-ji ir jos atneštas nepriklausomo gyvenimo dvidešimtmetis. Tai buvo kertinis lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės šio šimtmečio įvykis.

1990 Kovo 11-sios nepriklausomybės atstatymo deklaracijoje (atkreipkime dėmesį į žodį "atstatymą") konkrečiai yra minimas Vasario 16-sios Nepriklausomybės paskelbimas (vėl, istoriniai svarbus žodis "paskelbimas"). Taigi dabartinė Lietuvos Respublika yra anuomet sukurtos valstybės tęsinys. Gal todėl ir po 1990 Kovo 11-sios įvykio vistiek susikaupiamie prie 1918 Vasario 16-sios šventės.

Tarp 1918 ir 1990 metų dar buvo 1941 birželio 23, kai per Kauno radiją 9:23 val. ryto buvo paskelbtas

Lietuvos nepriklausomybės atstatymas (irgi "atstatymas"!)). Nors tuoj po paskelbimo vokiečių okupuotame krašte Laikinoji vyriausybė veikė tik šešetą savaičių, ji įvykdė daug svarbių reformų. Deja, sukilimo laimėjimas bei jo viešai paskelbtas žingsnis į nepriklausomybę taip ir liko nustumtas į istorijos paraštę. Po karo išeivija 1941 m. Sukilimo plačiau neminėdavo, o okupuotoje Lietuvoje toks minėjimas būtų buvęs okupanto atnešto "rojaus" nusiakaltimu. Aš vis galvodavau, kad 1941 m. sukilimo ir nepriklausomybės atstatymo džiaugsmą mums temdė skaudė 1941 birželio 14 d. masinių išvežimų sukaktis, kurią karčiai, su ašaromis, kasmet minėdavome. Gaila, kad 1941 m. nepriklausomybės atstatymas visai neužsimintas 1990 atstatymo deklaracijoje. Sakytiau, kad tai klaida ir skriauda tam didžiam, lietuvių tautai laimėjimą prieš rusų okupaciją atnešusiam įvykiui.

Šios mintys visiškai nemažina Kovo 11-sios reikšmės. Laiko maštu Kovo 11-ji mums yra artimesnė ir gal net suprantamesnė už Vasario 16-ją. Kovo 11-ją paskelbus nepriklausomybės atstatymą, Aukščiausioji Taryba tuoj pat simboliniai patvirtino (ir po to suspendavo) 1938 m. Konstitucijos galiojimą. Kovo 11-ją Tarybos pirmininku buvo išrinktas okupanto valdžios įrankiu nebuvo Vytautas Landsbergis.

Kovo 11-ji yra mūsų dabartinių vilčių išsipildymo pagrindas. Dalinai dėl to man yra neramu, kad, bent iki šiol, Lietuvos didžiųjų švenčių kalendoriuje Kovo 11-ji užima lyg tai antrą vietą po Vasario 16-sios. Jei Vasario 16-ji laikytina šių laikų Lietuvos valstybės gimimu – Kalėdomis, tai Kovo 11-a Lietuvai buvo Velykos ir prisikėlimas.

Žodelis apie Vasario 16-sios ir Kovo 11-sios aktus.

Įdomu, kad Vasario 16-sios aktas, tik "nutarimu" pavadintas, yra labai paprastas. Jis skamba kaip kokio posėdžio labai dalykiška protokolo ištrauka. Jis net ranka vienoje vietoje pataisytas. Tačiau savo paprastumu jis stebina ir stulbina, vietomis jo žodžiai yra sklidini jėgos.

Kovo 11-sios akto kalba jau daug ištaigingesnė, iškilmingesnė. Tiesa, jis irgi trumpokas, ne toks, kaip ornamentuota kalba bei filosofinėmis mintimis išpuoštas JAV 1776 m. dokumentas. Taip pat, tikintis žmonišku-

Vytautas Landsbergis, būdamas Chicagoje, 1991 m. gegužės 15 d. priėmė Amerikos Lietuvių Tarybos delegaciją. Iš kairės: inž. Eug. Bartkus (buvęs ALT pirmininkas), inž. P. Narutis (VLiko v-bos atstovas ALTE), St. Balzekas, Jr. (vicepirmininkas), dr. Jonas Valaitis (buvęs ALT pirmininkas), dr. Vytautas Dargis (vicepirmininkas), M. Gumuliauskis (Lake apskr., Ind. ALT skyriaus pirmininkas), P. Bučas (vicepirmininkas), B. Vilutienė (Lake apskrities ALT skyriaus sekretorė), ALT pirmininkas G. Lazauskas, prof. Vytautas Landsbergis, K. Oksas (ALT pirmininko pavaduotojas), Daiva Meilienė (informacijos direktorė), M. Marcinkienė (ALT Chicago skyriaus pirmininkė), D. Dumbrienė (išdininkė), adv. R. Domanskis (ALT narys), St. Briedis (ALT valdybos narys), Valdemaras Šadauskas (ALT reikalų vedėjas), dr. A. Statkevičius (ALT narys), adv. S. Kuprys (ALT vicepirmininkas), Teodoras Blinstrubas (buvęs ALTo pirmininkas). J. Tamulaičio nuotr.

mo bei iš užsienio bent moralinės paramos, Lietuvos akte suminėti esminiai šių laikų pasaulinės politikos elementai – tarptautiniai dėsniai, Helsinkio 1976 m. aktas, individų teisės. Paskutinis akto sakinytis taip pat pabrėžia valstybės atstatymo viltis: "...šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą". Kovo 11-ją Lietuva žinojo, kad stojama prieš didelius bandymus.

Nepriklausomybės švenčių yra visokių... 1994 gruodžio 17 d. Vilniuje įvyko konferencija, kurioje LDDP paminėjo savo atsiskyrimo nuo Maskvos penkmetį. Tai irgi buvo, atsiprašant, nepriklausomybės paskelbimo šventė... LDDP tarybos suorganizuotos konferencijos oficialus pavadinimas buvo "Kelio į nepriklausomybę pradžia: Atsiskyrimo nuo Maskvos penktąsias metines minint" (DRAUGAS, 1994-XII-17 ir kita spauda). Prelegantai: A. Šleževičius, A. Brazauskas, G. Kirkilas ir kiti buvę "draugai".

Čia pažymėtini du reiškiniai. Pirma, pagal Lietuvos Konstituciją (83 str.) partijoje veiklą sustabdęs Respublikos prezidentas dalyvavo tokiame aiškiai supolitizuotame cirkle. Antra, LDDP anksčiau teigė, kad tai nauja politinė partija, atleiskite, kaip tai nesutapo su paveldėtais kopėtelių laiptukais... paveldėtais iš Maskvos, iš okupanto įrankių buvusių Lietuvos komunistų. Kaip matote, buvusią Kapsuko Lietuvos "valdžios" istoriją dabar keičia LDDP švenčiama atsiskyrimo nuo Maskvos sukaktis. Su tokia "švente" šiandieną Lietuvoje terlioja Kovo 11-sios dovana.

Kaip žinome, Vilniaus Antakalnio kapinėse tebedega "amžinoji" ugnis okupanto žuvusiems kariams, 1944-1945 m. "išvadavusiems" Lietuvą. Tai yra Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos įžeidimas. Apie tai jau rašėme, apie tai dar rašysime. Šiuo kartu, Vasario 16 ir Kovo 11 proga, tenorių pareikšti linkėjimą:

Bent šių švenčių dienos užgesinkite tą ugnį ir tokiu būdu nors kelioms dienoms pagerbkite brangų Vasario 16 ir Kovo 11 atminimą. (Kai ugnis bus gesinama, Prezidentas su Vyriausybe gali miegoti ir apie tai "nieko nežinoti".) Gi jei rusų Užsienio reikalų ministras dėl to bumbės, tai teisinkitės, kad ypač žiemos metu taupote labai brangiai Lietuvai iš Rusijos importuojamą kurą...

Jokiame kitame krašte buvusiam okupantui nedeginami aukurai. Jei užteko drąsos savo partiją atskirti nuo Maskvos anuomet, turėkite drąsos užpūsti ir tą liepsną dabar.

1990 kovo 12 d. V. Landsbergis savo kalbą Taryboje baigė šiais žodžiais: "Dabar mums svarbu pateisinti tai, ką pradėjome". Šie žodžiai tebėra reikšmingi ir šiandieną. Reikšmingi visiems, kurie džiaugiasi Vasario 16-sios ir Kovo 11-sios posūkiu Lietuvos.

(1995-I-27)

ALGIMANTO DAILIDĖS GYNIMO FONDAS

Jūs tikriausiai iš spaudos pranešimų žinote, kad JAV Teisingumo Departamento Specialiųjų Tardymų Žinyba (OSI) apskundė asmenį jau 40 metų turintį JAV pilietybę. Anot spaudos žinių šis pilietis yra klaidingai kaltinamas. Iš tikro, nėra jokių įrodymų, kad Algimantas M. Dailidė bet kada kėlė ranką prieš kitą žmogų. Vienintelis jo nusižengimas, atrodo, yra tai, kad jis neva nusižengė tarnybą nepriklausomos Lietuvos kraštui policijos žinyboje.

OSI yra tapusi specialia teisingumo Departamento šaka, skirta tirti neva kaltiems

už karo nusikaltimus persekiojant žmones pagal jų kilmę arba religinius įsitikinimus II-jo pasaulinio karo metu.

OSI iškreiptais faktais nuolatos stengiasi sugriauti JAV piliečių gyvenimą, jų šeimas, draugus ir bendruomenę neva dėl jų blogo elgesio. Neseniai garsioje Fordo pensininko John Demjanjuk byloje buvo rasta, kad OSI nusikalto apgavyste, nusižengė teismų, kad liudijimas (ID card), buvęs toje byloje svarbiu įrodymu, – buvo sovietų suklastotas. Departamentas taip pat nusižengė parodymus, kurie būtų daug pa-

dėję J. Demjanjuko gynimui. Šie prasižengimai niekada nebuvo pilnai ištirti.

Nepagrįsti OSI tvirtinimai turi žiaurų kriminalinį polinkį, nes jie kelia bylą civiliniame teisme. To paskirtis yra dvejojama. Gėdingi kaltinimų parodymai gauti iš komunistinių šaltinių niekada nebūtų priimtini Amerikos kriminaliniame teisme, apkaltintas JAV pilietis negauna prideramo proceso ir bylinėjimosi išlaidos dažnai yra nepakeliamos, kad apkaltintasis galėtų įrodyti savo nekaltumą.

Daugumas jų surastų ir apkaltintų JAV piliečių yra nekalti žmonės, nuo 70 iki (Nukelta į 7 psl.)

KAUKAZAS - BAUSMĖ RUSIJAI

(Atkelta iš 2 psl.)

1810 - Abchazija, 1826 - Armenija. Rusų valdžioje atsidūrė Osetija ir Kabarda, tačiau liko dvi "salos", išsargojusios savo nepriklausomybę. Viena jų - paprastai vadinama Čerkėsija, yra vakarinėje Šiaurės Kaukazo dalyje, čia gyvena ne vien čerkesų, bet ir karačajų, adygų, abazų tautos. Kita "sala" tai Čečėnija, Ingušija ir Dagestanas. Būtent joje vyko pagrindinės Kaukazo karo batalijos.

Istoriniai veikalai tikrąjį karo pradžią laiko 1817 metus, kuomet nukariauti čečėnų ir ingušų buvo pasiūstas žinomas generolas Jermolovas, pagarsėjęs 1812 metų kare prieš Napoleoną.

Atrodo, kad Rusija tikėjosi nugalėti kalniečius be didesnių pastangų. 50,000 karių, kuriuos Jermolovas turėjo savo dispozicijoje, atrodė pakankamai didelė armija.

Savotiškas startas karui buvo Pregradnyj Stan tvirtovės pašventinimas 1817 metų pabaigoje. Jermolovas vadovavosi klasikine Rusijos taktika: užimti nedidelę teritoriją, įsitvirtinti joje ir jau iš jos okupuoti kitą. Jau 1818 metais atsirado nauja tvirtovė Groznaja, šiandien tapusi čečėnų sostine ir pasipriešinimo simboliu. Per dešimt metų Jermolovas sukūrė daugybę įtvirtintų gyvenviečių ir formaliai valdė didžiąją Šiaurės Kaukazo dalį, tačiau niekaip nepalaužė partizaninio pasipriešinimo.

1827 metais Jermolovą pakeitė generolas Paskevičius, prieš tai vadovavęs Armėnijos užkariavimui. Jis ėmėsi kitokios taktikos - vykdė daugiausiai baudžiamąsias operacijas. Tačiau baudėjams aiškiai trūko technikos ir pasiruošimo veikti specifinėmis sąlygomis. 1831 metais kalniečiai atakavo didžiąją Dagestano bei Čečėnijos dalį ir sukūrė nepriklausomą valstybę. 1834 metais jai ėmėsi vadovauti Šamilis, kilęs iš Dagestano. Nors Rusija sparčiai didino savo kariuomenę (apie 1840 metus turėjo per 200,000 karių), Šamilio valstybė gyvavo 30 metų.

Prasidėjus Krymo karui, Šamilis stengėsi savo problemas savotiškai internacionalizuoti - ieškojo sąjungos su Turkija, tačiau realios naudos iš to neturėjo.

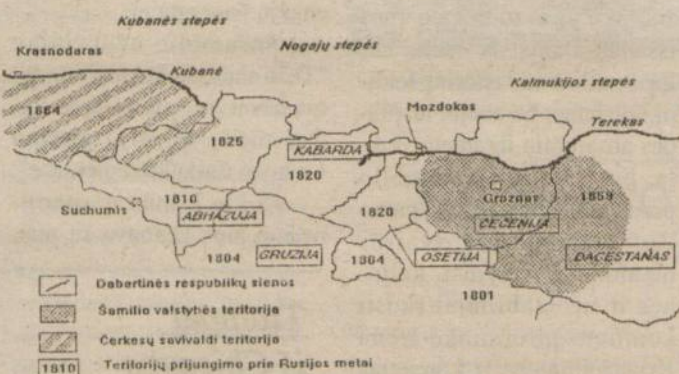
Tik 1859 metais įvyko persilaužimas Rusijos naudai. Šamiliui patekus į nelaisvę, valstybė silpo. Kiek ilgiau priešinosi čerkesai, tačiau 1864 metais krito paskutinė jų tvirtovė - Kbaadaš. Apie pusę milijono kalniečių pasitraukė į Turkiją. Šie metai ir

laikomi Šiaurės Kaukazo nukariavimo data.

Sovietinis Kaukazas

Istorijos analai byloja, kad Šiaurės Kaukazo tautų atstovai didele dalimi parėmė bolševiką Sergo Ordžonikidzė, kovojusį prieš generolą Denikiną. Antonas Denikinas deklaravo vieningą ir nedalomą Rusiją, gi bolševikai žadėjo realizuoti tautų apsisprendimo teisę.

Vienok melas išaiškėjo ga-

na greitai, ir Šiaurės Kaukazo regionas, kuriame vienu metu buvo sukurta net sąjunginė respublika, tapo silpna sovietinės sistemos grandimi.

Caro valdžia, pajungusi kalniečius, suprato, kad su jais reikia bent iš dalies susitarti. Ji paliko daug vietinių įstatymų ir visas giminines struktūras, mažai kišosi į regiono religinį gyvenimą. Čečėnai ir ingušai nebuvo imami į Rusijos armiją.

Viena iš pirmųjų sovietinių klaidų buvo ta, kad SSSR teisinė sistema ėmė grubiai ardyti nusistovėjusias sanklodus kalniečių visuomenėje ir tuo būdu sukėlė permanentinį nepasitenkinimą. Stalinas jautė, kad čečėnai, ingušai, balkarai, karačajai yra nepatikimi. Nors čečėnų ir ingušų deportacija, pradėta 1944 metų vasario 23 dieną, buvo lyg ir bausmė už paramą naciams, galima drąsiai teigti, kad vadinamasis kolaboravimas su vokiečiais buvo tik išgalvotas pretekstas.

Vokiečiai įsiveržė į Kaukazą 1942 metais, visiškai suklaidinę sovietinę žvalgybą, kuri tikėjosi naujo Maskvos puolimo. Užėmę Adygęją, Čerkėsiją, Kabardą, jie pasiekė Kalmukijos stepes. Iki Kaspijos jūros tebuvo likę kiek daugiau nei 100 kilometrų. Tuomet nuo Maskvos būtų atskirta Užkaukazė, ir Antrojo pasaulinio karo baigtis galėjo būti ne visai tokia, kokia buvo.

Įdomiausia tai, kad Vokietijos pajėgos buvo sustabdytos ne kur kitur, o prie mums gerai žinomo Grozno. Jei balkarams ar ingušams formaliai ir galima prikišti kokį nors kolaboravimą, tai didesnioji čečėnų teritorija - Šamilio valstybė - niekada nebuvo vokiečių okupuota.

Chruščiovinė rehabilitacija neatstatė svarbiausio - nebuvo leista tautoms pačioms suskirstyti savo žemių. Mitas apie tai, kad Šiaurės Kaukazas yra nepataisomas tautų mišinys, yra sovietinės ir rusiškos propagandos įrankis. Kalniečiai labai gerai žino, kas kam istoriškai priklauso. Visi, kas tikėjosi sukelti Kaukaze tautinę nesantaiką, pralaimėjo. Šiaurės Kaukaze yra savi rusų sąjungininkai - osetinai ir avarai, yra savi nuosaikieji - ingušai ir abchazai, yra savi nepalenkia-

eitis būtų priimtina ir tarptautinei bendrijai, tačiau šiandien ji dar nepriimtina Maskvai, siekiančiai pradžioje užfiksuoti savo absoliučią valdžią, o tik paskui spręsti, kiek kompromiso čečėnams, ingušams ir kitoms tautoms galima duoti. Kaukazo tautų savarankiškumas Rusijos pertvarkymo planuose nenumatytas.

Pergalės strategija jau ne kartą tapo bausme Sovietų Sąjungai. Dabar tampa bausme ir Rusijai. Nukariavus Čečėniją, galima laukti ilgo partizaninio karo, pilietinio pasipriešinimo ir keršto. Tai blogiau nei kompromisas, čečėnai neslepia, kad geri santykiai su Rusija jiems labai reikalingi. Reikalingi jie ir Rusijai, jei ši nori turėti sąjungininkus Kaukaze. Rusijos noras laimėti yra abejotinas ir žinant, kad kariauti kalnuose Rusija nemoka, žinant tai, kad net ir apsupta iš visų pusių Šamilio valstybė

mieji - čečėnai ir balkarai, tačiau tarpusavio problemas jie išsprendžia ir lemiamu momentu yra veikiau solidarūs nei priešiški. Neišsprendžiama tik tai, ko neleidžia išspręsti kur nors Maskvoje.

Šiandienos galimybės

Negali nestebinti ir tai, kad šios dienos generolai praktiškai neišanalizavo Jermolovo ir Paskevičiaus patyrimo. Bene svarbiausia - pergalė mūsų lauke dar nereikia pergalės prieš tautą. Kalniečiai (pasak to paties Jermolovo) gali būti tik fiziškai išnaikinti, bet ne nugalėti.

Fiziškai išnaikinti kalniečių nesugebėta. Sukelti etninių vaidų taip pat. Tarptautinių santykių mokslo klasika rodo, kad šiuo atveju reiktų rasti kokį nors kompromisą. Jis visai įmanomas. Pasak Šiaurės Kaukazo tautų konfederacijos atstovo Jurijaus Šanibovo, šios tautos gali likti Rusijoje ir sutikti su faktu, kad jų nepriklausomybė šiandien neatitinka pasaulio geopolitinių interesų. Kita vertus, Rusija tik sustiprėtų, leidusi kalniečiams demokratinės decentralizuotos Rusijos sudėtyje gyventi pagal savus įstatymus ir savąją teisę. Tai kažkada suprato net Rusijos imperijos monarchija.

Tokia Kaukazo krizės iš-

gyvavo 30 metų. Gali gyvuoti ir Čečėnija.

Atrodo, Rusija yra numaičiusi Čečėnijai Gruzijos variantą. Ilgą laiką Čečėnija ne-

turėjo savo Ševardnadzės. Buvo laikas, kai rodės, kad tokiu tampa Ruslanas Časbulatovas, tačiau prasidėjus tikram karui, jis liko lyg ir primirštas. Maskvos statytiniu paskirtas Salambekas Chadžijevs, kažkada buvęs SSSR ministru, o prieš kelis metus atsisakęs Dudajevų siūlymo tapti nepriklausomos Čečėnijos vicepremieru. Beje, Maskvos agresija pastatė į labai nepatogią padėtį visą antidudajevišką opoziciją. Dabar, kai vyksta jau tautinis karas, buvimas prieš Dudajevą tampa gryniausiu antičečėnizmu.

Į klausimą, kokia bus Rusijos ateitis Kaukaze, galima atsakyti labai vienareikšmiškai. Jei šiandien Rusija nugalės, pastarasis Kaukazo karas nebus paskutinis. Jei šiandien Rusija padarys nuolaidų, Šiaurės Kaukazas gali tapti stabilu ir saugiu Rusijai regionu. Šimtą kartų teisus buvo toksai Klauzevitzas, beveik prieš du šimtus metų sakęs, kad geriausia bet koks karo baigtis yra priešą padaryti sąjungininku. Kaukazas - tai amžinoji bausmė pergalės apologetams. Tačiau teisūs yra ir tie istorikai, kurie teigia, kad pagrindinė geopolitinė Rusijos klaida buvo padaryta dar Ivano Rūsčiojo laikais. Rusija tuomet laimėjo daug netikėtų pergalių, petikėjo pergalės galia ir tapo didelė - tapo našta kitoms šalims. O visų pirma pačiai sau.

Egidijus Vareikis
(Kauno diena)

LAIŠKAI KONGRESMENAMS ČEČĖNIJOS REIKALU

Amerikos lietuvių Taryboje taip pat dalyvauja demokratų ir respublikonų atstovai.

Pažymėtina, kad Amerikos lietuvių respublikonų Illinojuje Lygos pirm. Anatolijus Milunas pasiuntė Kongreso respublikonams tokio turinio laiškus:

"Illinojaus valstijos Amerikos Lietuvių Respublikonų Lyga džiaugiasi Respublikonų partijos pergalę praėjusį lapkritį ir pilnai remia visus siūlymus, pateiktus "Sutartyje su Amerika".

Sutarties dalis, kurioje kalbama apie stiprią tautinę gynybą, turi atspindėti realybę, kad "naujoji Rusija linksta į senosios "blogio imperijos" pusę".

Rusijos kariuomenės smurtas Čečėnijoje yra neleistinas. Jungtinių Amerikos Valstijų politinė vadovybė turėtų aiškiai pasisakyti dėl šio žiauraus nekaltų Čečėnijos civilių žudymo.

Negalima leisti šių įvykių laikyti tik nežymiu Rusi-

jos vidaus reikalu. Rusijos karinių jėgų brutalumas, demonstruojamas Čečėnijoje, gresia taikai ir stabilumui Rytų Europoje ir kitur.

Į šią įvykių raidą negalima neatsižvelgti. Rizikuojama Jungtinių Amerikos Valstijų saugumu.

Tikimės, kad JAV Kongresas nedels atsižvelgti į šią rimtą padėtį ir imsis atitinkamų veiksmų sustabdyti Rusijos karą prieš Čečėnijos žmones."

Kiekvienas Amerikos lietuvis šiuo pavyzdžiu turėtų rašyti savo Atstovų Rūmų ir Senato atstovams.

ALTO Info.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

MENO ANSAMBLIS "DAINAVA" PO PENKIASDEŠIMTIES METŲ

Jurgis Janušaitis

Šių metų vasarą sukanka penkiasdešimt metų, kai po Antrojo pasaulinio karo, Vakarų Vokietijoje, didžioje Hanau a.M. lietuvių tremtinių stovykloje gimė Lietuvių Meno ansamblis "DAINAVA". Šią prasmingos veiklos sukaktį "Dainava" ruošiasi iškilingai paminėti, prisiminti ir įvertinti ansamblio nueitą kelią ir įnašą į užsienio lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Jau sudarytas ir pradėjo veikti "Dainavos 50-metų auksiniam jubiliejui rengti komitetas", Chicagoje. Dainavos ansamblio vadovybė, Danguolės Ilginytės vadovaujama, komiteto pirmininke pakvietė visuomenininkę, Dainavos ansamblio ilgametę globėją (ansamblį keturiasdešimt metų globoja dr. Leo-

nas ir Irena Kriauceliūnai, visuometi dosniai paremdami ansamblio vieklą finansiškai) Ireną Kriauceliūniene, o ši sudarė darbingą komitetą: Irena Kazlauskienė – sekretorė Oskaras Kremeris izdininkas, Dana Bazienė ir Sofija Dziugienė banketo ruošėjos, Stasys Dziugas informacijos – spaudos vedėjas, o sukaktuvinį – jubiliejinį Dainavos ansamblio leidinį redaguoja žurnalistas Juozas Žygas.

Komiteto sudėtis liudija, kad jubiliejaus paminėjimas bus išpūdingas, o visuomenės pareiga prisiminti Dainavą šios sukakties proga, gausiai dalyvauti balandžio 23 d. jubiliejiname koncerte, Chicagoje, o po to iškilingame bankete. Tai, pirmininkės Irenos Kriauceliūnienės žo-

džiais, Dainavai bus pats didžiausias atpildas už jo didžius darbus, atliktus mūsų tautinei kultūrai.

Neabejojama, pats koncertas bus aukšto meninio lygio. Jam kruopščiai dainaviečiai ruošiasi. Nuosirdžiai ir rūpestingai ansamblį šiam įvykiui ruošia jaunas, energingas meno vadovas – dirigentas Darius Polikaitis, o visus organizacinius darbus dirba ansamblio valdyba ir jubiliejui ruošti komitetas.

Darbštusis žurnalistas Juozas Žygas su talka paruoš išsamų, Dainavos nueitą kelią ženklintį, istorinį leidinį, kuriame, be abejo, atspindės ansamblio ilgametę veiklą, bus įvertinti ansamblio pradininkai, steigėjai, meno vadovai, suminėti įvairūs meniniai pastatymai, kelionės ir t.t. Jubiliejui ruošti komiteto pirmininkė Irena Kriauceliūnienė ir komitetas rūpinasi, kad šia proga vi-

suomenė paremtų finansiškai pačią Dainavą. Prašoma visuomenę dosniai atisliepti su bet kokia auka.

Žinome, kokiais sunkiais keliais dabar eina mūsų kultūriniai vienetai, menininkai. Retėja gretos, mažėja aukotojų, o juk tautinę gyvybę išlaikyti užsienio lietuvių tarpe yra būtina.

"Dainava" savo veiklos kelią nusako šitaip: "Su daina į laisvę" – tai šūkis, kurio laikėsi per visą laiką, kada mūsų tėvynė Lietuva buvo engėjų pavergtą.

Ansamblio uždaviniai: "Tęsti tautinės kultūros ugdymą tremtyje, tautiečiuose ugdyti meilę dainai ir garsinti Lietuvos vardą kitataučiuose".

Kokie kilnūs užsimojimai, o juos Dainava su mei-

le, ryžtu vykdė per visą penkiasdešimtį metų.

Ir ateityje Dainava vaidins svarbų vaidmenį, nes užsienyje gyvenančių lietuvių tikslai liks tie patys – išlikti tautiniai gyvybingais, kūrybingais ir kad mūsų kultūros žiburiai neužgestų.

Jubiliejui artėjant, dar gal teks nekartą sugrįžti į praeitį, sugrįžti į Hanau lietuvių stovyklą, pagyventi anų laikų nuotaikomis, išryškinti ir tų ansamblio organizatorių gausų būrį – pradininkus, meno vadovus, vaidintojus, režisierius, administratorius ir reikėtų, kad ir leidžiamame leidinyje atspindėtų nepaprastai prasminga Dainavos veikla ir darbščiųjų darbininkų įnašas į mūsų kultūrinį gyvenimą.

Iki sekančio karto!

Trumpai iš Chicagos

MIRĖ S. ENDRIJONINĖ

Ilgai sirgusi ir nemaža operacijų pergyvenusi visuomenės veikėja, Chicagos Jaunimo Centro valdybos pirmininkė Salomėja Endrijonienė, mirė sausio 20 d. sulaukusi 76 m. amžiaus. Ji buvo gimusi Jurbarko, o Amerikoje išgyveno 45 metus. Atsisveikinimas su velione įvyko sausio 22 d. Petkaus laidojimo įstaigoje Marquette Parke. Iš ten jos kūnas sausio 23 d. buvo atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kur buvo aukotos gedulingos mišios už jos sielą, o tada palydėta į šv. Kazimiero lietuvių kapines. S. Endrijonienės laidotuvėse dalyvavo gausus mūsų tautiečių būrys.

LANKĖSI AMBASADORIUS Č. STANKEVIČIUS

Ambasadorius Česlovas V. Stankevičius, kuris yra Krikščionių demokratų frakcijos Lietuvos seime patarėjas, viešėjo Chicagoje iš čia jis vyko į Kaliforniją dalyvauti Lietuvių Fronto bičių simpoziume su paskaita "Lietuvos demokratijos keliai ir klystkeliai". Svečias iš Lietuvos JAV žada išbūti apie mėnesį laiko.

VLADO VIJEIKIO PAGERBIMAS

Chicagos skautai vasario 5 d. Jaunimo Centro kavinėje pagerbė skautininką Vladą Vijeikį jo 75 metų amžiaus proga. Sukaktuvininkas yra senas spaustuvininkas, skautų žurnalo "Skautų aidas" techniškas redaktorius, neseniai išleidęs savo linksmų pasakojimų knygą. Taip pat rašo "Dirvoje". (E.Š.)

Dainavos ansamblio jubiliejui ruošti komiteto pirmininkė Irena Kriauceliūnienė kalbasi su Dirvos bendradarbiu žurnalistu Jurgiu Janušaičiu.

ISAKYMAS PAMIRŠTI

Remigijus Misiūnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Kaip?! – Dževečka nebenustygsta, knieti pašokti ir šaukti jiems į veidus, gal taip iki sąmonės prasimuštų, jog nebepamena; Dieve, jau gi trys savaitės praėjo, jei ką atsimenu, tai tik kas per paskutinį budėjimą buvo, o kas prieš tris savaites – kaip prieš tris milijonus metų, tik nuolaužos ir jas nustelbia paskutinio budėjimo smulkmenos: direktoriai išėjo; kada? puse devynių ar devintą – nepameni; ar Poškus tada jau buvo grįžęs? – rodos, ne: aš suprantu, kad reikia tiksliai žinoti; administraciją, atrodo, aš užrakinau; na, jei žurnale mano parašas, tada tikrai aš; Poškaus, rodos, kad nebuvo; krepšis? – atrodo, turėjo, tokį juodą; faksas? – gal ir tilptų, gal; ar kas buvo grįžęs? – lyg ir buvo, tačiau kas – nepameni, kodėl anksčiau neklausėte, pagaliau nebeutveria, bet stengiasi, kad balsas kuo ra-

miau skambėtų ir supratingai linksi: aišku, daug bylų, nespėjate, tačiau ir mane supraskite, tiek laiko praėjo, aš gi iš visos širdies. Operatyvininkai! – keikteli mintyse ir vėl vargsta, papuolęs po naują klausimų laviną, vėl – ir galvą laužo, besistengdamas kuo tiksliau atsiminti bei žiūri, kad atsakymas užtikrintai nuskambėtų, bet vėl ir vėl išsprūsta abejonė, kurią tuoj nusigriebia policininkai ir klausimas rikošetu grįžta: tai kaip iš tikro? Kaip?! – Tauras junta pažastyse prakaito lašelių kutesį ir lyg iš šono savo kančią, vis nekantresnį gruzino šratinuko kaukšėjimą (tik retsykiais kažką pasižymi) bei niūrų Časovoj murksėjimą ant sofos regį, kol, eilinį sykį tarp klausimų paklydęs, nebeišlaiko, bet vėl – iš paskutiniųjų stengdamasis susitvarkyti, lyg su šypsena, lyg su kančia, kad tik įtikinančiai nu-

skambėtų: aišku, toks painiojimas ne mano naudai, bet supraskit, man to fakso tikrai nereikia, dar ko, dėl kažkokio sumauto fakso sau gyvenimą gadinti; o jeigu būčiau ėmęs, daug protingiau būčiau padaręs, nei lapė nesulotų; kad tik irgi šypteltų, nieko, pasakytų, tai viso labo formalumas, mes tikrai visus liudininkus apklausinėjame. Kad, tačiau šratinukas tebekala kaip kalės: tai kas buvo grįžęs?

Kas?! – ir vėl Tauras krenta: tai kas buvo grįžęs, kas – kažkas, lyg pro rūką regį: pakelia nuo knygos akis – kažkas, jau praslydęs pro duris, ima iš spintelės kažkurį raktą; na, ir galva, juokiasi atsikūjęs, portfelį užmiršau, ir Dževečka supratingai kinuoja galvą; bet – kas ir kada, regis, tai dar seniau buvo, regis, tačiau Kuchadzės šratinukas sustingsta ir – balsas, ir įtaigus, ir tarsi su užslėpta grėsme: buvo, reikia atsiminti, nado!*

Nado! – Dževečka it apkursta. Nado! – tarytum var-

*1 reikia

pas galvoje gaudžia ir tarsi ne jis, policininkų lydimas, grįžta į kambarį, kur jų laukė, vėl sėda į seną vietą, gi tie, šnektelėję su budinčiais, vėl prapuola; gretimais, užsigulęs virš stalo, telefonu šnekasi policininkas; Tauras stengiasi nežiūrėti į jį ir neklausyti, tačiau žodžiai pramūša kurtumo kevalą ir reikia didelių pastangų, kad suprastumei, jog policininkas su žmona šnekasi, vis apie mažą sūnų tardo – kaip miegojo, kaip valgė; na, išdykėlis, tuoj grįšiu, aha – dar kažką atsimenu, o žvilgsnis pro Taurą lyg pro tuščią vietą slysta ir tas jau nebesuka savojo, karts nuo karto žvilgteli ir – su supratinga tai pergyvenusio vyro užuojauta: kad jam taip dabar, kad nieko svarbiau nebūtų, tik pašildyti pieną, išskalbtį vystyklus, kad – ir staiga nustērsta: policininkas deda ragelį ir jo žvilgsnis pagaliau už Dževečkos užkliūna, o tas nenori tikėti, pasivaideno, kad jame pagavo tingų pasišlykštėjimą!

Pasišlykštėjimą! – ne kuo kitu, o juo, Tauru Dže-

večka, trisdešimtmečiu muziejaus moksliniu bendradarbiu, kuriam, įvertinę jo tyrinėjimus ir juos atspindinčius kelis straipsnius, pagaliau pasiūlė studijuoti doktorantūroje, dviejų vaikų tėvu; juo! – iš operatyvininkų kabineto išsineštas varpas pagaliau nutyla, šviesa, išblyškinusi gatvę ir lempas kambariuose, treškia ašaras, iš gatvės be atvangos atakuoja prabususio miesto garsai, už lango be perstojo šmėsčioja žmonės; matyt, turgun, dingteli Taurui ir jis sunkiai šypteli, atminęs, kaip paskutinį kartą ten dėl dešimties centų derėjosi su Vievio paukštyno kiaušinius pardavinėjančiu gruzinu, vos nesusikolijo, bet tuoj suklusta, – į budinčiųjų kambarį įsiveržia grubaus, it tašyto vaido policininkas: nu, lodari, perdavaitie diežurstvo!*

*2 tinginiai, perduokit budėjimą.

"ČIURLIONIO PASAULIO" IŠVAKARĖSE

Aurelija M. Balašaitienė

Šiais metais sukanka 120 metų nuo didžiojo mūsų tautos genijaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo (1875-IX-10 – 1911-III-28). Tai nuostabių talentų geniali asmenybė, sugebėjusi tapyboje išreikšti muziką, o muzikoje tapyti. To išdavoje gimė muzikinės sonatos, tonais ir akordais nutapūsios "Miška" ar "Jūrą", o tapyboje išryškėja muzikiniai elementas jo fugų ir sonatų cikluose. Atrodo, kad jo kūrybinis talentas efektingai jungė muziką su tapyba, kas meno ir muzikos istorijoje retai tėra žinoma. Įgimta meilė Lietuvai jo tapyboje pasireiškia fantastišku "Vytim" ties pilies griuvėsiais, kryžiais, kopytėlėmis ir Rūpintojėliais, o kosmoso ir žmogiškųjų vertybių filosofija bei religinis elementas atsispindi "Bičiulystėje", tiek "Oedipus Rex" ir kituose kūriniuose. Visoje jo tapyboje vyrauja filosofinė mintis, simbolika ir mistiška aukštesnio pasaulio nuojauta bei interpretacija.

Šiuo metu Chicagoje laikinai yra apsigyvenęs M.K. Čiurlionio proanūkas pianistas Rokas Zubovas su savo žmona Sonata, kuri taip pat yra pasižymėjusi pianistė. Abu jaunieji pianistai dalyvavo daugelyje tarptautinių pianistų konkursų – Atėnuose, Ženevoje, New Yorke, laimėjo įvairias premijas ir buvo pakviesti koncertuoti Ziuriche, New Yorke, ir ki-

tur. 1991 metais jiedviem pavyko laimėti Chicagos De Paul universiteto talentų konkurso premiją, kuri juodu igalino tęsti muzikos studijas. 1992 metais Sonata laimėjo New Yorke tarptautiniame Frinna Awerbuch pianistų konkurse antrą premiją ir koncertavo garsioje Carnegie Hall salėje. Abu koncertavo ne vien Europoje, bet ir įvairiuose Amerikos miestuose. Net ir Clevelando lietuviai 1993 metų rudenį turėjo malonią progą juodu išgirsti ir pasigėrėti jų talentais.

Rokas ir Sonata ne tik talentingi, bet ir labai energingi bei darbštūs, savo koncertais teikdami estetinį pasitenkinimą tiek lietuviams, tiek kitataučiams. Šiems metams jie yra suplanavę turiningą programą M.K. Čiurlioniui pagerbti, ji oriai ir tinkamai paminėti, pasirodę ji visapusiškai pristatyti publikai lietuvių ir anglų kalbomis. Muzikinėje dalyje, šalia Čiurlionio originalių kompozicijų, pianistai pagros ir Bacho bei Šopeno kūrinius, turėjusius didelę įtaką Čiurlioniui. Kaip tapytojas, jis bus pristatytas pačių Zubovų turimomis reprodukcijomis. Mažai kam težinomas literatūrinis palikimas programą pajavirins eilėraščių ciklu ir prozos kūrinių. Taip jaunieji Zubovai sukūrė Čiurlionio pasaulį, taip ji žada parodyti mūsų visuomenei, išsiilgusiai kultūrinių renginių ir aukšto ly-

Vilkaviškietis sutinka Aidas Rimša – skulptoriaus Petro Rimšos jauniausio brolio Jurgio sūnus – architektas, 1994 rugsėjo 10 d. Nuotrauką atsiuntė Algirdas Gustaitis

ALGIMANTO DAILIDĖS GYNIMO FONDAS

(Atkelta iš 4 psl.)

90 metų amžiaus. Jie pasiduoda likimui ir išvyksta iš krašto, nes jie neturi lėšų kovoti prieš jų pačių vyriausybės klaidingus kaltinimus. Tie žmonės pabėgo iš gimtųjų namų ir kraštų nuo komunistinės grėsmės. Kur dabar yra teisybė, jei jie vėl kraustomi iš jų namų, kur jie per

gio programų. Reikia tikėtis, kad tiek Clevelande, tiek kituose miestuose atsirastų iniciatorių, kurie suorganizuos Zubovų sukurtą "Čiurlionio pasaulio" pasirodymą. Abejonės nėra, kad tai bus reto estetinio pasitenkinimo ir nuostabaus grožio renginys, atnaujinsiąs mūsų stingstančią dvasią ir mus suartinsiąs su Čiurlionio kūrybos pasauliu.

pastaruosius 50 metų sukūrė šeimas ir saugumą, vėl išmėtamai iš krašto, kuriame jie ieškojo prieglaudos. Atrodo, kad Teisingumo Departamentas ir OSI nesidomi tikraja teisybe.

Jei jūs tikite, kaip ir mes tikime šios bylos iškraipymu, padėkite mums!!! Ponas Dailidė buvo mūsų draugas, mūsų verslo bendradarbis ir pavyzdingas JAV pilietis per pastaruosius 40 metų. MES NEGALIME LEISTI, KAD OSI PADARYTŲ DAR VIENĄ PILIETĮ NEKALTA AUKA DĖL LĖŠŲ STOKOS.

Kviečiame Jus aukoti ALGIMANTO DAILIDĖS GYNIMO FONDUI. Neatidėliokite su aukomis! Įnašus galite įteikti arba siųsti paštu į bet kurį Society National Banko skyrių. Anoniminės

aukos mielai priimamos. O svarbiausia – rašykite laišką Jūsų JAV kongreso atstovui ir senatoriui prašydami, kad jie pradėtų įstatymo projektą arba jį remtų, kad 4 milijonų OSI biudžetas būtų panaikintas ir OSI likviduota. TEISINGUMO DEPARTAMENTAS, OSI, DOSNIAI REMIAMOS RAGANŲ MEDŽIOKLĖS TURI BAIGTIS!

Mes iš anksto reiškiamo padėką už Jūsų dosnumą.

Nuosirdžiai Jūsų

Maurice Perkins
A. Dailidės Gynimo Fondo
Komiteto pirmininkas

Aukus siųskite:

AL DAILIDĖ
DEFENSE FUND
Society National Bank
5900 St. Clair Ave.
Cleveland, OH 44103

arba

Dailidė Defense Fund
P.O. Box 41415
Breckville, OH 44141

tris atvežė, o čia tik du, ir tas ima sąsiuvinį, tą, į kurį Taurą įrašė. Tą! – tačiau Dževečka nespėja atsitokėti, kai grubia-veidis į jį atsuka: a etot čei *3, ir, išgirdęs prislopintą jaunylįo atsaką – Kuchadzės, vėl sugriaudėja: a čego zdies, počemu ne v kamerė?! *4

Počemu?! – viskas elementaru: ryte "Ondros" darbuotojai paprašė Poškaus jų duris pažiūrėti, tas, atsinešęs kažkokią geležį, išlaužė; už tą buvo trijų kabinetų durys, darbuotojai pažiūrėjo – viskas tvarkoje, popiet jie, užrakinę kabinetus ir palikę išlaužtas prieškambario duris, išėjo namo, o iš "Dorigos" darbuotojų tebuvo like trys direktoriai ir keli krovikai (visiems kitiems – kalėdinės atostogos), kurie, policininkų galva, negalėjo patekti į "Ondros" patalpas; ir, aplamai, kol buvo direktoriai, ten niekas negalėjo prasmukti, nes kai policija darė eksperimentą – laužė duris, – tokį triukšmą sukėlė, jog iš direkcijos atlėkė žiūrėti, kas dedasi; reiškia, TAI galėjo atsitikti

*3 o šitas kieno

*4 o kodėl čia, kodėl ne kameroje

tiktai direktoriams išėjus, o kadangi į administracijos pastatą niekas nepastebėtas negali patekti, tai arba kažkas grįžo, kokį reikalą išgalvojęs, arba...

Arba "počemu"?! – akys nevalingai sekioja budėjamą perimantį policininką ir Tauras skuba į langą nusišukti: žmonės jau upeliu, ir vis turgaus pusėn; smagiai su gruzinu kirtaus, vėl atsimeina nesėkmingas derybas ir pyktį – vieni gruzinai namuose kraują lieja, o kiti lietuviškais kiaušiniiais spekuliuoja arba!.. Koks dar "arba", bet kaip įrodyti?! O gal tikrai kažkas buvo grįžęs, tačiau kiek kankinasi, iš atminties teišplaukia kažkieno raktų spintelę užstojusi nugara ir atsiprašantis juokas: tai galva, pamiršau, bet – kieno? Kieno? – akys pagauna pažįstamą figūrą; Poškus? – nusistebi ir suabejoja, bet – tikrai; pašokęs sugriebia jo ranką ir krato kiek išgalėdamas ilgiau; kas čia daros, žmona sakė – ieškojo, buvo atvažiavę, tačiau Tauras, apsvaigęs iš laimės, tik gūžteli ir pats nesupranta, kodėl linkteli į

budinčiųjų kambarį – ten pasakys, o kai Poškus įkiša galvą, policininkai, išklausę jį, subruzdą: tut posedi *5 – sodina tame pačiame kambarielyje, kaip ir Taurą, tik – už atlapų durų, kad vienas kito nematytų, o dar už kelių minučių, Dževečkai dar neatsidžiaugus bendradarbio pasirodymu, už lango šmėsteli Kuchadzė bei Časovoj. Jie sugarma į budinčiųjų kambarį, bet tuoj, apie Poškų patyrę, prie to puola – pošli *6, ir Tauras vėl vienas lieka. Poškaus atneštas džiaugsmas sparčiai tirpsta, kiek jau laiko, kai policininkai jį išsivedė – penkios, dešimt, dvidešimt minučių? – ir vis nesi-rodė, o budinčiųjų kambarys darosi į stotį panašus: ateina ir išeina policininkai, atpuola dvi moterys – pagyvenusios ir jauna: užė načalos?! *7 Užė – ir dar garsiau sušneka televizorius, pasigirsta Taurui išiedusio serialo melodija, bet kokia tai laimė – sėdi sau prieš ekraną, viską pamiršęs dėl nesibaigiančių herojų nu-

*5 čia pasėdėk

*6 eime.

*7 jau prasidėjo

tikimų pergyveni ir nusi-spjaut, kiek minučių praėjo; kiek – jau trisdešimt, trisdešimt...

Sučėza žingsniai, Poškus – pirmas, Tauras nei paklausti spėja, nei gerai įsižiūrėti, kai paskui atsekęs Časovoj atrakina vieną kamerą, praleidžia Pošką ir, užtrenkęs duris, atsisuka – "pošli" *8. Pošli – vėl sugaudžia varpas, išbaitydamas mintis ir nėra jėgų jas gauti, tik vėl, krisdamas, lyg iš šono save regi. Lyg: vėl prietemos nugultas ilgas bei siauras koridorius, kitas kabinetas, du stalai, pakrypusi spinta, du apsilaupe, vienas ant kito užtūpdyti seifai, ant viršutinio magnetola su keliomis nulaužtomis rankenėlėmis, grotuotas langas; Kuchadzės nėra, o Časovoj nesėda – pasikloja ant stalo popieriaus lapą – vešči na stol *9 – ir Tauras paklusniai verčia kišenes, širdy gailaudamas, kad tiek mažai gali atiduoti – raktą, degtukų dėžutę, šratinuką, net nejauku, ir laukia paraginimo – remen *10 –, tada nusijuosia ir

it gyvatę prie kitų daiktų kloja, o policininkas, kilstelėjęs galvą – ir akinus. Dževečka nusiima ir vėl tarytum atsi-prašinėdamas... aš be jų prastai matau, bet Časovoj tebe-rašo, o baigęs atsitiesia ir jam dar nepajudėjus Tauras paslaugiai, kaip paukštis sparnus išskėčia rankas, dar šonu pasisuka, kad policininkui patogiau būtų, o kol tas įgudusiais judesiais jo kūną plekš-voja, spokso į ant sienos į to-lumą lekiantį apiblukusį Vy-tį. Pasirašykite, policininkas, baigęs, stumteli popieriaus lapą, Dževečka pasilenkęs prisimerkia: "Asmens kratos protokolas", ir šypsteli, perbė-gęs žvilgsniu daiktų sąrašą – "geltono metalo raktas", kad taip auksinis būtų: pasirašo ir, kiek paabejojęs, vis tik nenukenčia: o ką tai reiškia? Jūs laikinai sulaikomas, atsi-liepia Časovoj, kraudamas į seifą jo daiktus, bet Taurui maža: o kas tas "laikiniai", kiek, ir policininkas, jau parodęs į duris – kol kas trims valandoms.

(Bus daugiau)

*8 eime

*9 daiktus ant stalo.

*10 diržą.

IŠKILMĖS CHICAGOJE VASARIO 16-JAI PAMINĖTI

Amerikos Lietuvių Tarybos Chicago skyriaus rengiamas Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės septyniasdešimt septintasis minėjimas vyksta šia tvarka:

Vasario 11 d., šeštadienį, 12 val. dieną Jaunimo Centro sodelyje vėliavų pakėlimas ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimas prie laisvės Kovų paminklo, kurį atlieka Lituanistinės mokyklos mokiniai.

čioje bažnyčioje ir kitose lietuvių parapijų bažnyčiose.

2:00 val. po pietų iškilmingas Vasario 16-osios minėjimas Marijos mokyklos salėje. Čia pagrindinę kalbą sakys Lietuvos Respublikos Seimo narys ir opozicijos vadovas Prof. Vytautas Landsbergis. Meninę programą atlieka Lietuvių Operos vyrų choras, kuriam diriguoja Operos chormeisteris muz. Ričardas

Prof. Vytautas Landsbergis, būdamas Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku, buvo atvykęs į Chicago kur susitiko su Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininku Grožvydu Lazausku ir kalbėjosi su juo svarbiausiais mūsų tautos reikalais.

Jis vėl, dabar jau kaip Lietuvos Respublikos seimo narys ir opozicijos vadas, bus Chicagoje ir čia vasario 12 d. pasakys pagrindinę kalbą Vasario 16 minėjime, kurį rengia Amerikos Lietuvių Taryba.

J.Tamulaičio nuotr.

Pojų prof. Vytauto Landsbergio žodis tos mokyklos mokiniams.

Vasario 12 d., sekmadienį: 10:00 val. ryto vėliavų pakėlimas Švenčiausios Mergelės Marijos bažnyčios aikštėje. Vadovauja Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinė. Dalyvauja ir gen. Daukanto, Klaipėdos jūrų šaulių kuopos ir Ramovėnai. 10:30 val. pamaldos toje pa-

Sokas. Akompanuoja Manigirdas Motekaitis.

Po minėjimo – vakariinė Švenčiausios Mergelės Marijos parapijos salėje, kurioje dalyvauja ir prof. Vytautas Landsbergis.

Kviečiame Chicago ir apylinkių lietuvius dalyvauti pamaldose, salėje iškilmingame minėjime ir vakarienėje.

(ALT'o Chicago sk. inf.)

Muzikas Ričardas Sokas

Muzikas Ričardas Sokas, baigęs Lietuvos Muzikos akademiją ir vargonų klasę pas profesorį Leopoldą Digrį, tuoj pradėjo groti su Lietuvos Filharmonijos orkestru, atlikdamas ne tik vargonų partijas, bet ir duodamas vargonų kūrinių rečitalius. Jo diplome įrašyta, jog baigė fortepiono ir vargonų specialybės visą keturių metų kursą, o valstybinę egzaminų

komisija pripažino jam muzikos dėstytojo, koncertmeisterio, koncertinio vargonų solisto, chorvedžio ir kamerinio ansamblio solisto kvalifikacijas. Savo solinius rečitalius turėjo Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, Karaliaučiuje ir daugelyje Lietuvos miestų.

JAV Kalifornijos universiteto Tarptautinių mokslų fakultetas įvertino dar kartą išėitį jo mokslą ir suteikė jam

bakalauro laipsnį su teise dėstyti muziką ir chorvedybą šio krašto mokyklose. Šiuo metu Ričardas Sokas vargonininkauja Gimimo Švenčiausios Mergelės Marijos bažnyčioje ir yra Lietuvių Operos chormeisteris. Jis vasario 12 dieną diriguos Lietuvių Operos Vyrų chorui, kuris atliks meninę dalį Vasario 16-osios minėjime Marijos mokyklos salėje Chicagoje.

SAN FRANCISCO LIETUVIAI MINI NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENĄ

Sekmadienį, Vasario 12, 1995, didingoje St. Mary's Katedroje, įvyks San Francisco lietuvių bendruomenės Vasario 16-tosios minėjimas. Iškilmės prasidės 11-tą rytą. Bus aukojamos prisiminimo mišios už visus kurie žuvo už Lietuvos laisvę. Po mišių, susirinkus didžiojoje St. Francis salėje, pagrindinę kalbą sakys ambasadorius Dr. Alfonsas Eidintas. Tai bus pirmas jo susitikimas su šios apylinkės lietuvių bendruomene. Po ambasadoriaus kalbos, seks programėlė, naujos valdybos rinkimai, ir draugiškos vaišės.

Nors San Francisco apylinkės lietuvių skaičius nėra

gausus, ir, daugumoje, bendruomenės nariai gyvena toli išsklaidyti vieni nuo kitų, tačiau vieningai ir atsidavusiai remia patriotišką veiklą. Skyrius ypatingai įvertina pereinamąjį dviejų metų valdybos narius: pirmininkę Eveliną Mickevičienę, vicepirmininką Algį Bačanską, sekretorę Dr. Augustą Šaulytę, išdininką Vytą Palčiauską jų pagalbininkus ir patarėjus Dalia Grybinaitę –Lee, Ingą Marčiulionienę, Lilą Pažemėnienę ir Gintą Federą.

Evelinai Mickevičienei vadovaujant, narius suartino

valdybos suruošti minėjimai, vakaronės, koncertai, šokiai, baliai ir linksmos gegužinės. Bet valdybos tikslas nebuvo vien tik linksmybės: ji skatino narius neužmiršti politinės veiklos, spausti Prezidentą Clinton, kad slapčia neperleistų Baltijos kraštų Rusų įtakon. Neužmiršdama Lietuvos vargų, valdyba įsteigė labdaros ryšius su Tauragės ir Radviliškio vaikų globos namais. Nariai su nuoširdumu gausiai aukoja vaikučių gerbūviui paremti. San Francisco bendruomenės nariai širdingai dėkoja išeinantiems valdybos nariams už jų atliktus darbus.

FB

"PAGALBA LIETUVAI" RUOŠIA NAUJAS SIUNTAS

"Pagalba Lietuvai" vadovas Robertas S. Boris praneša, kad net du talpintuvai ruošiami siuntimui į Lietuvą. 17-tas talpintuvus yra kraunamas Tempe, Arizona, Steve Lvanavage, Dialysist pirmininko, pastangomis. Jis yra paaugojęs kelis talpintuvus įrangos ir medikamentų. Šis talpintuvus, kurio vertė virš 250,000 dol. siunčiamas dr. Baliui Dainiui, Antakalnio ligoninės nefrologijos skyriaus vadovui.

18-tą talpintuvą (40 pėdų ilgio) ruošia World Medical Relief organizacija, Detroit MI, į Marijampolės rajono centrinę ligoninę dr. Emilijai Montvilienai, Jame yra vais-

tų, gautų iš Catholic Medical Mission Board iš New Yorko, kurių vertė yra virš 181,000 dol. Bendra siuntos vertė viršija 500,000 USD.

Visuomenė, atsiliepdama į išplatintą 1994 m. gruodžio mėn. antrąjį "Pagalba Lietuvai" laikraštėlį, suaukojo arti \$3,000 aukų

Regina Juškaitė

PRANEŠIMAS

Lietuvių kredito kooperatyvas TAUPA praneša, kad ketvirtadienį, vasario 16 d., bus uždarytas.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO
77-Ų METŲ MINĖJIMAS CLEVELANDE
[VYKS SEKMADIENĮ, VASARIO 19 D.]

9:45 vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo. Iškilmingos šv. Mišios 10:00 val. Dievo Motinos bažnyčioje. 10:30 val. – Šv. Jurgio bažnyčioje.

IŠKILMINGAS MINĖJIMAS

4:00 val. p.p. – DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE

Kalbės Lietuvos Šaulių Sąjungos Išeivijoje pirmininkas
MYKOLAS ABARIUS iš Detroito

Meninę dalį atliks ŠV. KAZIMIERO lituanistinės mokyklos ir
DIEVO MOTINOS parapijos chorai vadovaujami
muz. RITOS KLIORIENĖS ir EGLĖS LANIAUSKIENĖS

Įėjimas – \$ 3 dol. auka išlaidoms padėti, vaikams veltui.
Visus lietuvius maloniai kviečiame atsilankyti.

JAV Lietuvių Bendruomenės
Clevelando
Apylinkės Valdyba

Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando
Skyriaus Valdyba

SUPYKAU

Vladas Vijeikis

Tik nežinau ant ko pykti, kad mano niekinantis žvilgsnis pataikytų į reikiamą asmenį. O tai liečia mano straipsnį "Skaitau Dirvą". Dirvoje atspausdinta: "Kas liečia pomidorus ir užperėtų kiaušinių, tai čia reikia pataisos. Aš pats būčiau užfundijęs dvigubą kiekį, tam, kuris būtų metęs aukščiau paminėtus produktus ir pataikęs". O mano buvo parašyta: "užfundyčiau dvigubą skaičių". Taigi pataisytą ir atrodo, kad aš metėjui užfundyčiau pomidorų ir užperėtų kiaušinių dvigubą kiekį. Redakcijoje turbūt abstinantai, kad pakeitė skaičių į kiekį. Ir štai dėl vieno žodelio pasikeitė visa prasmė.

Dėl A.B. pasirašyto straipsnio daug skaitytojų kreipėsi į mane asmeniškai. Kai kurie įtarė, kad A.B. yra pats redaktorius. Inicialai atitinka. Bet nemanau, kad redaktorius būtų tiek nemokslingas, kad nežinotų, kad VLIKas gimė ne Vokietijoje, bet Lietuvoje. Todėl aš ir neatkreipiau dėmesio į A.B. samprotavimus, nes pagalvojau, kad jo protas gero-

kai pavytęs. Lietuviška patarlė sako: "Su durnu du turgu, o su pliku nėra ko peštis". Tad ir paklusau mūsų senolių išminčiai.

O vis dėlto. Straipsniai minintieji pavardės turi būti pasirašyti tikra pavarde. Kitaip gali būti didelių nemalonių. Gali įtarti savo uošvę, ar kitą giminę, ar savo draugą Florijoną su kuriuo geri skaičių (redakcija, prašau nepakeisti į kiekį. Skaičius yra skaičius).

A.B. negražiai atsiliepė ir apie mus, kurie esą norime grįžti į Lietuvą ir pasisamde berną už 200 litų puikiai gyventi. Ar jis nežino, kad Amerikos lietuviai senaisiais laikais padarė nemažai gero. Priminsiu tik Amerikos lietuvių įsteigtą "Drobę". Būdamas dar labai jaunas puikavau su "Drobės" audimo kostiumu.

Užteks apie tai. Daug įdomiau atkreipti dėmesį į Clevelande vykusią finansinę konferenciją, kurioje dalyvavo ir atstovai iš Lietuvos. Ir kur jie tik nedalyvauja! Vienas finansistas, neskubėjęs namo, bet užklydęs Chicago-

je, paklaustas apie Lietuvos bankų veiklą atsakė, kad bankai duodavo 50-60% palūkanų už indėlius, bet jų daugumas išnyko. Dabar esą palūkanos nukrito iki 4%. Priminta buvo panaši konferencija prieš metus Californijoje. Ten dalyvavęs paklaustas, kas buvo atsiektą pareiškė, kad buvo labai įdomiai pasiinformuota. O kas svarbaus buvo Clevelande? Prezidentas Clintonas paspaudė ranką. Tai buvo pats didžiausias pasiekimas.

Iš Lietuvos ambasados Washingtono tos pačios žinios. Susitikimai, pasikalbėjimai. Kalbasi pirmasis patarėjas, antrasis patarėjas, pirmoji sekretorė.

Ir vis informuojasi. Per tiek laiko turėjo prisirinkti gerų informacijų. Bet ką su tom informacijom daryti?

Gera žinia iš Lietuvos. Pavogė Brazausko dukters automobilį. Tai ar čia gera žinia? Žinoma. Tik pagalvokite. Dabar automobilių vagims bus riesta. Bus atkreiptas didžiulis dėmesys. Gali išnykti automobilių vagystės. O tas vagišius, tokį kvailą žygį padaręs, neturės ramaus gyvenimo nuo pačių vagių.

Pazanga.

išsiaiškinti to pykčio šaknis ir kiek galint jį numalšinti.

Jūs, Gerbiamas Vlada, pykstate, kad žadėtą "dvigubą skaičių" pavertėme dvigubu kiekiu papuvusių pomidorų ir užperėtų kiaušinių. Bet gi šitai padarėme ne dėl blogų paskatų. Reikalas čia daugiau negu paprastas. Skaitant rankraštį straipsnio, kuriame Jūs rašėte apie tą nelemtą "dvigubą skaičių", niekaip negalėjome suprasti, kaip galima tuos pašvinkusius produktus maišyti su tokiu puikiu daiktu kaip "skačius". Paprasčiausia, pagalvojome, kad tai korektūros klaida ir turėtų būti žodis "skaičius". Kadangi skaičiuoti tuos pomidorus bei kiaušinius viena, manytume, nelabai malonus užsiėmimas, pakeitėme bendru žodeliu "kiekis". Be to pagalvojome, kad taip ir pigiau būtų. Juk nesulyginsi

"skačiaus" ir papuvusių pomidorų kainos. Nors ir žinome, kad Jums skūpumas absoliučiai nebūdingas, tačiau perskaitytuose Jūsų rašiniuose buvome pastebėję, kad apie lėšas, skiriamas "skačiaus" reikalams, Jūs vis tik tai linkę kalbėti kuo mažiau (ypač jeigu tokios žinios gali pasiekti namų kontrolės departamento ausis), todėl čia dar papildomai suveikė ir gelbėjimo nuo nelaimės motyvai.

Na, bet dabar, kada Jūs oficialiai ir viešai dar kartą patvirtinote, kad kalbama buvo būtent apie "dvigubą skaičių", belieka tik atsiprašyti. Ir, jeigu šis mūsų atsiprašymas numalšins tą baisų Jūsų įtūžį ir dar suteiks įkvėpimą parašyti knygą "Geriau juoktis negu pykti", jausimės kaltę išpirkę ir labai laimingi.

Jūs gerbianti DIRVA.

projekto bei dviejų žmonių, kurie atėjo moksleiviams į talką. Straipsnyje teisingai buvo paminėta Danutė Belzinskienė, kuri su mergaitėmis paruošė lėles lėlių teatrui. Lėlių teatro sceną ir dekoracijas su berniukais ruošė Marius Juodišius, o ne Andrius Belzinskas. Ši informacija buvo klaidingai pateikta p. Stasienei. Labai atsiprašome Marių Juodišių ir p. Stasiene.

"ŠVYTURIO" globėjos E. Laniauskienė ir R. Kliorienė yra nepaprastai dėkin-

gos visiems, kurie lig šiolei yra sutikę atvykti į mokyklą ir savo žiniomis bei patirtimi pasidalinti su šiais šauniais jaunuoliais. Šių geradarių yra nemažas būrys. Globėjos tikisi artimoje ateityje išsamiau pristatyti DIRVOS skaitytojams daugiau akimirų apie šiuos sėkmingai veikiančius kursus, jų lankytojus ir mokytojus. Jie visi yra tikrai verti pagyrimo. Šiuo atveju ypatingai dėkojame Danutei Belzinskienei ir Mariui Juodišiui, taip gražiai dirbusiais su jaunimu. RK

Baltijos Vienybės (Baltic Unity) surengtos konferencijos "Karaliaučiaus (Tvangstė) krašto problemos", įvykusios Kaune 1994 m. lapkričio 26 d.,

REZOLIUCIJA

Potsdamo konferencijos susitarimais valstybės nugalėtojos pavedė Sovietų Sąjungai laikinai valdyti šiaurės Prūsijos dalį su Karaliaučiumi (Tvangste), o pietinę pavedė laikinai valdyti Lenkijai. Sprendimai buvo padaryti Lietuvos interesų sąskaita. Visos Baltijos valstybės atsidūrė pavojuje Rusijos veikimo zonoje.

Administruodama kraštą, TSRS Rytų Prūsijoje išnaikino vietinius gyventojus, sugriovė ūkį, pavertė kraštą militarine baze.

Konferencija, remdama lietuvių ir latvių tautų pastangas atkurti savo etninės galias Karaliaučiaus (Tvangste) krašte siūlo:

1. Sušaukti tarptautinę konferenciją, siekiant kuo greičiau demilitarizuoti Karaliaučiaus (Tvangstės) kraštą ir apibrėžti jo politinį statusą.
2. Siekiant pagerbti šimtmečiais Rytprūsioose gyvenusių žmonių atminimą, atstatyti Lenkijos ir Rusijos valdomose teritorijose iki hitlerinės ir bolševikinės valdžių įsiviešpatavimo buvusius vietovardžius.
3. Prašyti Lietuvos, Latvijos ir Estijos Vyriausybės, kad įsteigtų Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Rygos ir Tartu universitetuose stipendijas Karaliaučiaus (Tvangste) krašto akademiniam jaunimui.
4. Įrengti tele ir radijo stotis Jurbarko, ar kitur, skirtas transliuoti laidas Karaliaučiaus (Tvangstės) kraštui.
5. Prašyti Karaliaučiaus (Tvangstės) ir Klaipėdos universitetų vadovybės, įsteigti baltų kalbų ir istorijos katedras juose.
6. Įsteigti savaitraštį, skirtą Karaliaučiaus (Tvangstės) krašto problemoms.
7. Pasiekti, kad būtų realizuojamos lietuvių teisės kultūros – švietimo, tikėjimo ir kt. srityse.
8. Įkurti Karaliaučiaus (Tvangstės) krašte lietuvių bendruomenės Lietuvos verslo, prekybos ir kultūros centrą.
9. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą ir Vyriausybę, kad nebūtų pasirašyta karinio tranzito į Karaliaučiaus (Tvangstės) kraštą sutartis.
10. Siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui priimti įstatymą, kad lapkričio 30-oji būtų minima, kaip Mažosios Lietuvos diena.
11. Pritarti Lietuvos Respublikos Seimo Lietuvių tautininkų sąjungos frakcijos Rezoliucijai "Dėl Karaliaučiaus krašto gyventojų genocido atminimo" ir Baltijos Asamblėjos 1994 m. lapkričio 13 d. rezoliucijai "Dėl Kaliningrado srities demilitarizavimo ir tolesnės raidos.

Konferencijos pirmininkai: Alfredas Smailys (Lietuva)
Georgijs Bagatais (Latvija)
Ants Erm (Estija)

DĖKOJAME!

Nuširdžiai dėkojame Lietuvos Fondo vadovybei už svarią \$ 2,500 paramą Dirvai.

Taip pat tariame nuoširdų Ačiū Korp! Neo-Lithuania Vyriausiajai valdybai, išskyrusiai \$300 Dirvai paramai.

DIRVA ir VILTIES dr-ja

DR. KAZIO MARTINKAUS STIPENDIJŲ FONDO PRANEŠIMAS

A.a. biochemijos dr. Kazio Martinkaus (6.09.1953 – 1.13.1984) prisiminimui yra įsteigtas 1985 m. jo tėvų, sesers ir artimųjų draugų stipendijos fondas, kuriuo gali pasinaudoti visi laisvojo pasaulio lietuviai studentai, siekiantys magistro arba doktorato laipsnį iš griežtųjų mokslų – vėžio tyrimo sričių (pvz. farmakologijos, biochemijos ir pan.).

Dėl platesnės informacijos ir gauti prašymų formų, rašyti šiuo adresu:

Kristina Martinkutė,

Dr. Kazys Markinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 S. Richmond, Chicago, Illinois, 60629 USA. Prašymų formos turi būti gražintos iki 1995 gegužės 1 d.

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Karalius B., St. Croix	20.00
Bajercienė J., So. Boston	10.00
Rentelis J., Randolph	20.00
Zuras A., Rochester	5.00
Budininkas P., Juno B.	25.00
Juška J., Stuart	20.00
Mažeika V., Park Ridge	30.00
Užupis J., Worth	5.00
Lauce J., Estes Park	20.00
Stokas A., Los Angeles	20.00
Zilinskas P., Hemet	10.00
Mockus N., Yucaipa	10.00
Bivainis A., Edinburg	5.00
Žvirblis J. Rev., Grand R.	10.00
Gedvilis V., N. Zelandija	35.00
Saulėnas J., N. Providence	50.00
Ridikas A., Afton	25.00
Urbonas A., St. Pete B.	10.00
Degesys D. MD., St. Pete.	30.00
Obelenis Z., Russel	20.00
Jakulis E., Willoughby	10.00
Ažusenis V., Lakewood	5.00
Juodišius J., Cleveland	10.00
Valaitis R., Brecksville	10.00
Petersonas G., Dearborn H.	10.00
Stanulis G., Downers Gr.	10.00
Šilas V., Chicago	10.00
Virpša J., Chicago	10.00
Paulionis V., Chicago	20.00
Burokas V., Los Angeles	20.00
Naudžius K., Los Angeles	10.00
Šestokas V., Los Angeles	20.00
Paškonis A., St. Pete.	10.00
Šilkaitis R. DR., Wood ere	10.00
L.A. Dramos sambūris	25.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

PATIKSLINIMAS

Sausio 19 d. DIRVOS numeryje, p. Stefanija Stasiene supažindino DIRVOS skaitytojus su naujai įkurtu "ŠVYTURYS" Mokslas ir kultūra – Lituanistinio ugdymo tęsinys. Moksleiviai, lankantys virš minėtą kursą, Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutės metu pristatė jaunesniems mokiniams kalėdinį vaidinimą, naudodami lėles, ir lėlių teatro sceną, kuriuos patys sukūrė ir pagamino. Nebūtų buvę įmanoma įvykdyti šio

IŠLAIKYKIM CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMUS

Aurelija M. Balašaitienė

Ilgus metus Clevelando lietuviai didžiuojasi savo patogiais, gražiais namais su "Gintaro" restoranu, baru, pokylių sale ir posėdžių kambariais bei kitomis patalpomis. 1969 metais sudegė senasis Lietuvių Klubas Superior Ave, kuriame šventė, linksmynės ir posėdžiavo 1949-1950 metais Clevelandą užplūdusi naujųjų ateivių banga, bėgusi nuo bolševikinio teroro. Zenonas Dučmanas, vienas iš seniausių lietuvių namų steigėjų, dėjo daug pastangų surasti tinkamą vietą saugesniame rajone, sutelkti lėšas, statyti ir veikti. Buvo įsteigta "Lithuanian Village" korporacija ir gauti reikalingi Ohio valstijos dokumentai. Po beveik aštuonerių metų ieškojimo, 1971 metais buvo apsisistota ties dabartine vieta, 185-oje gatvėje, ir pradėta statyba. Pavyko iš lietuvių sutelkti apie 200,000 dolerių ir gauta 200,000 dolerių paskola iš Superior Savings Banko. Savaimė suprantama, kad, laikui bėgant pastatų vertė nepaprastai pakilo.

1973 metų rugpjūčio mėnesį 185-oje gatvėje įvyko iškilmingas Lietuvių namų atidarymas; jie tapo Clevelando lietuviškos visuomenės gyvenimo židiniu ir centru. Juose vyko koncertai, minėjimai, pokyliai, už papigintą kainą posėdžiavo visuomeninės, šalpos ir jaunimo organizacijos, veikė valgykla ir baras, vyko šachmatininkų varžybos, Čiurlionio ansamblio ir Clevelando Vyrų okteto bei kitų muzikinių vienetų repetitijos. Direktorių

apskaičiavimu, įskaitant ir metinę Lietuvių Namų kultūros premiją, lietuvių namai Clevelando lietuviškai visuomenei yra davę apie 140,000 dolerių.

1995 m. sausio 22 dieną 1 val. p.p. Lietuvių Namų Čiurlionio kambary įvyko informacinis posėdis, sukvietus visuomenės ir spaudos atstovus. Posėdį atidarė ir jam pirmininkavo Lietuvių Namų direktorius Raimundas Butkus, sekretoriavo Algis Penkauskas. Butkus nupasakojo namų sunkią padėtį, eilei narių jau iškėliavus į amžinybę, o jaunesnei kartai jų nepaliekant. Zenonas Dučmanas, "Lithuanian Village" iniciatorius ir steigėjas, trumpai nupasakojo namų statybos ir veiklos istoriją, apgailestavo faktą, kad namus slegia labai didelės skolos ir stinga lėšų būtinam remontui. Jis pagrįstai tvirtina, kad lietuvių namai yra Clevelandui reikalingi, todėl yra būtina dėti pastangas juos išlaikyti ir remti. "Nuo mūsų visų priklauso jų likimas", jis įtikinėjo posėdžio dalyvius ir pranešė, kad akcijų pardavimo vajaus direktoriaus pareigas eina Algis Penkauskas, kuris tikisi sulaukti sėkmingo vajaus pravedimo. Vienos akcijos kaina yra 25 dol.

Toliau Raimundas Butkus dar pastebėjo, kad, šalia eilinio remonto, reikia taisyti ir automobilių aikštę. Jis kreipėsi į spaudos ir radijo atstovus su prašymu propaguoti akcijų vają ir iškelti Lietuvių namų išlikimo svarbą bei susidariusią pagalbos reikalingą padėtį. Jis taip pat

skatino, kad būtų sudarytas visuomenės komitetas akcijų vėjui praveisti. Iš vietos pritarus ir pozityviai pasisakius Vladui Plečkaičiui, Vincui Apaniui, ir kitiems dalyviams, žemiau paminėti asmenys davė akcijų pirkimo pasižadėjimus:

Apanius, Vincas	20 akc.
Balašaitienė, Aurelija ...	10 "
Blinstrubas Vladas	10 "
Butkus, Raimundas	40 "
Dučmanas, Zenonas	40 "
Gudėnas, Jonas	10 "
Miškinis Jonas	20 "
Penkauskas, Algis	10 "
Plečkaitis, Vladas	20 "
Sniečkus, Vytas	20 "
Šatkas, I. & Č.	40 "
Vaičieliūnas, Kazimiera...	8 "

Viso 248 akcijoms už 6200.00 dol.

Su sentimentu prisimenu 1993 metų rugpjūčio mėnesį iškilmingai ir linksmi atšvęstą Lietuvių Namų dvidešimties metų jubiliejų, su Mišiomis abiejose lietuviškose pa-

rapijose, vakare su vaisėmis, koncertine dalimi, muzika ir šokiais. Jau tada buvo susirūpinta Lietuvių Namų tolimiesniu gyvavimu, pastebėjus, kad patalpas nuomoja daugiausia kitataučiai, o lietuviai mažai ir valgyklą telanko. Tikrai keista ir graudi tokio lietuviško solidarumo stoka ir nevertinimas to, ką patys sukūrėme.

Iš šalies žiūrint, stebint gražų restoraną, modernią barą ir sales bei patogius posėdžių kambarius, reikia stebėtis mūsų visuomenės abejingumu tam lietuvių lėšomis pastatytam pastatui. Turiu viltį, kad šitos eilutės paskatins eilę mūsų tautiečių įsigyti akcijų ir dažniau lankytis "Gintare". Organizacijos turėtų ir vėl Lietuvių namuose organizuoti renginius, koncertus, o šeimos nuomoti patalpas vestuvėms ir kitoms šeimos šventėms. Kitos tau-

tybės Clevelande ir apylinkėse sėkmingiau išlaiko savo namus, kuriais ir lietuviai kartais pasinaudoja. Bet reikia atminti, kad "savi marškiniai yra arčiau kūno". Populiarusis vokiečių restoranas "Hofbrauhaus" jau gyvuoja virš šimto metų, jame lankytojų niekada nestinga, o savaitgaliais net vietos pritrūksta, bet maistas savo įvairumu ir kokybe nėra daug ką geresnis už "Gintaro", nors ir ten galima gauti bulvinių blynų...

Gelbėkime Clevelando Lietuvių Namus nuo katastrofos. Kiekviena įsigyta akcija bus įnašas į pozityvų tikslą ir džiaugsmo bei pasididžiavimo šaltinį, kad esame solidarūs, kad vertiname savų žmonių darbus ir pastangas. Tegyvuoja Clevelando Lietuvių Namai!!!

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103

(Ohio Savings Building)

BEACHWOOD, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

**KVIEČIAME KELIAUTI Į EUROPA,
KARIBŲ SALAS, MEKSIKĄ,
PIETŲ AMERIKĄ, VID. & TOL. RYTUS**

RITA STAŠKUTĖ
kelionių specialistė

**ŽVAIGŽDUTĖ
MOTIEJŪNIENĖ**

Skambinkite arba aplankykite mus ir kartu
suplanuosim Jūsų kelionę

**1995 metais
KELIŲNĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS
PIGIAUSIOS IKI KOVO 31 DIENOS**

Siūlome skristi: FINNAIR: via Helsinki į Vilnių
(antradieniais ir trečiadieniais),

arba kitomis Jūsų pageidaujamomis oro linijomis.
SAS – via Copenhagen, LUFTHANSA – via Frankfurt,
LOT Polish – via Warsaw

Mes taip pat atstovaujame LITHUANIAN AIRLINES (LAL)

176 TRAKTORIAI LIETUVOS ŪKININKAMS

Velionio Juozo Antanaičio atminimui, gyvenusio Memenčių dvare, Panevėžio apskrityje ir skatinusio pažangų ūkininkavimą, jo žmona, dvi dukterys, gyvenančios Hamilton, Ontario ir trečioji duktė, gyvenanti Chicagoje, nupirko septynis traktorius su padargais Panevėžio apylinkės ūkininkams, ir taip, generalinio konsulo H. Lapo pradėtas TRAKTORIUS ŪKININKUI vąjus jau pasiekė 176 traktorių skaičių.

Traktorius su padargais gavo: Anelė Kuzovienė (Vazgonytė), kurios trys broliai partizanai žuvo; Elena Kizytė, partizanė-politkalinė; Petras Gataveckas, partizanas – politkalinis; Antanina Skrebieinė, kurios du broliai partizanai žuvo; Justinas Popiera, kurio penki broliai partizanai žuvo; Vytautas Montvydas, partizanas, kurio tėvas

"Žemaitijos" partizanų apygardos štabo viršininkas buvo sušaudytas; Petronėlė Vizbalienė, tremtinė, kurios du broliai partizanai žuvo.

Generalinis konsulas Kanadai Haris Lapas nuoširdžiai dėkoja velionio Antanaičio žmonai ir trimis dukterimis už labai dosnų parėmimą mūsų ūkininkų – naujakurių, ypačingai tų, kurie didvyriškose pokario kovose sustabdė Lietuvos kolonizavimą ir nutautinimą.

Pageidaujant prisidėti prie TRAKTORIUS ŪKININKUI vąjus, prašome kreiptis į:

Consulate General of Lithuania
235 Yorkland Blvd., Suite 502
Willowdale, Ontario M2J 4Y8
Tel: 416 494-8313

Fax: 416 494-4382

Lietuvos Respublikos
Generalinis Konsulatas
Toronte

TRANSPAK

**Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.**

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

**MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98**

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2636 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGOS Tel. 312-436-7772

CLEVELANDE ir apylinkėse

OHIO ĮVYKIAI

*Vasario mėn., Ashtabula Arts Center, 2928 West 13th St., Ashtabula, Oh. Kiniečių piešinių paroda. Proga pamatyti Kinijos valstiečių gyvenimą, kuris yra nepaprastai skirtingas nuo mūsų gyvenamos aplinkos.

*Vasario 17 d. Jūros mezo-zoinės eros dinosaurai ("The Dinosaurs of Jurassic Park"). Clevelando Gamtos muziejus, 1 Wade Oval, University Circle, Cleveland OH. Keliaujanti paroda vaizduojanti "Jurassic Park" filmo eksponatus.

1995 m. PAVASARIO SEMESTRAS

Clevelande nuo 1887 m. veikianti foto mėgėjų draugija - Cleveland Photographic Society - š.m. vasario mėn.

pradės 75-tąjį foto kursų pavasario semestrą. Jame bus dvi atskiros klasės: 1) gerosios fotografijos pagrindai (pradžiai vasario 16 d.) ir 2) foto laboratorijos (darkroom) technika (pradžiai vasario 25 d.). Kiekvienoje klasėje bus po 10 paskaitų. Jose bus gvildenamos spalvotosios ir monochrominės fotografijos poreikiai, atliekami praktiniai užsiėmimai bei iškylos.

Informacijai ir registracijai skambinkite telefonu: Jim Kunkel 843-7118 arba Nancy Burns 729-3314. Klausytojų skaičius ribotas, nedelskite registruotis.

Ger.J.

PARENGIMAI

1995 M.

* VASARIO 19 d. - Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas - 4 val. p.p. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia ALT ir LB.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK, DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE, PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Skubiems siuntiniams: AIR CARGO Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus. Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

938 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio - ketvirtadienio	9:00 - 4:00
Penktadienį	9:00 - 6:00
Šeštadienį	9:00 - 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

* VASARIO 26 d. - TAUPŲ Kredito Kooperatyvo Metinis susirinkimas

* KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos

šimtmečio sukakties šventės tęsinys.

Šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

* KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS

1995", metinis vakaras, Loterija

"RESERVE RAFFLE", Ect., Lietuvių

Namuose. Sportinė programa - 10-sis

Metinis LSK Žaibo kėglavimo

turnyras ir 1995 m. Š. Amerikos

Lietuvių Kėglavimo pirmenybės.

* KOVO 26 d. KAZIUKO MUGĖ

ruošia Clevelando skautija.

* BALANDŽIO 1 ir 2 d.d. ATEITI-

NINKŲ ŠEIMOS metinė šventė.

* BALANDŽIO 23 d. Atvelykio Stalas

- Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto

* BALANDŽIO 30 d. "Dar kartą

pavasari" - Madų paroda Dievo

Motinos parapijos auditorijoje.

Rengia vyr. skaučių Židinys.

* BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio para-

pijos šimtmečio sukakties iškilmių

uždarymas. Šv. Mišias celebruoja

vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto

šv. Jurgio parapijoje.

* BIRŽELIO 11 d. - Tragiškojo

Birželio minėjimas. Rengia Cleve-

lando Baltų Komitetas.

* GEGUŽES 6 d. L.B. Clev. Apy-

linkė ruošia "Vakarą motinoms pa-

gerbti". Programą atliks Toronto

taut. šokių grupė "GINTARAS" vado-

vaujama Juozo ir Ritos Karasieju.

* GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d.,

45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto

Metinės Žaidynės Clevelande.

Rengia LSK Žaibas

* GEGUŽES 29 d. Memorial Day

-Apeigos-Mišios-pusryčiai. Rengia

Katalikų Karo Veteranų Postas 613

Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

* LIEPOS 16 d. Šv. Jurgio para-

pijos gegužinė. Pradžiai 11:30 ryto

šv. Jurgio sodyboje.

* LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio

Rudens Festivalis 11:30 - 3:30 p.p.

* GRUODŽIO 17 d. "Singing

Angels" choro koncertas trečią val. po

pietų Dievo Motinos parapijoje

* GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios

- Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

In Memoriam

ANTANAS KULBIS

(1962 – 1994)

Jis nebijojo darbo. Jis buvo ten, kur daugiausia reikėjo įdėti energijos ir kūrybingumo. Taip šią vasarą, taip visados.

– Kas vadovaus 5 berniukų nameliui? – klausiu nuvežus sūnus į "Neringos" stovyklavietę Vermonte.

– Antanas Kulbis.

"Puiku!" – mintyse pasidžiaugiu. Žinau, vaikai bus užimti, bus įdomu.

Lilija ir Antanas Kulbiai savo vaikais gali tik pasididžiuoti. Kai sakau "vaikai", pirmiausia prieš akis stoja jų sūnus Antanas: energingas, išsilavinęs, visada puikios nuotaikos, aktyvus Bostono lietuvių bendruomenėje, sukūręs lietuvišką šeimą...

Todėl skambutis ir žinia – mirė Antanas Kulbis... sūnus – buvo tokia baisi, kad, rodos, pradės maišytis protas. "O Dieve mano!"

Be Tavo valios nekrinta nei plaukas.
Be Tavo valios nemiršta musė

voratinklyje.

Be Tavo valios nesutirpsta sniegė,
nesutrupa smėlio kruopelė.

Be Tavo valios nesustoja laikrodžiai.

Per sekančias kelias dienas mintyse ne kartą skambės poeto Henriko Nagio posmai ir neduos ramybės klausimas: "Dieve, kodėl? Kodėl Antanas?"

Jam buvo tik 32 metai! Pats gyvenimas! O į jį, į gyvenimą, Antanas nėrė su visa savo energija lyg žinodamas, kad reikia skubėti, kad jam nedaug jo skirta. Taiklūs buvo pasakyti žodžiai per šermenis. "Jeigu Antanas statė vartus, tai statė juos kuo aukščiausius ir įdomiausius." Atrodo, jis bus vadovavęs pasakymu: "Ką darai, daryk gerai." Neužteko jam bakalauro laipsnio, išgyto Providence kolegijoje. Baigė dar ir Bostono universitetą, įsi-

gydamas magistro laipsnį iš filmavimo meno. Filmų kūrime išsiliejo Antano gabumai: jo kūrybingumas, vaizduotės gilumas, didelis organizuotumas ir sugebėjimas paskui save patraukti daugelį žmonių, juos uždegti savo idėja, įgyti jų pasitikėjimą. Tas gerai atsispindėjo trumpametražinio filmo "Geležinis vilkas" kūrime. Masinėse to filmo scenose reikėjo daug žmonių. Antano pašaukti į

"Neringos" stovyklavietę, kur vyko filmavimas, sulėkė ne tik jo visi stovyklų draugai, bet ir daugelis iš Bostono bendruomenės. Filmas buvo puikiai pastatytas, gerai įvertintas ir laimėjo prizą (Student Academy Regional Finalist Award).

O ir kiti jo sukurti darbai susilaukė pripažinimo. Filmas "Welcome to our team" 1987 metais laimėjo Witcom Merit prizą už geriausią industrinį filmą. Tais pačiais metais jo sukurta reklama "Chevy Monster" laimėjo Tely prizą už geriausią reklamą automobiliui.

Po Nepriklausomybės atstatymo Antanas ne kartą lankėsi Lietuvoje. Daugelį kartų jis važiavo kaip "Lithuanian Children's Relief" atstovas, kad prižiūrėtų, kaip

dalinamas maistas ir vaistai prieglaudose. Iš čia gimė jo dokumentinis filmas "Viltis", jautriai ir su dideliu susirūpinimu pasakojantis apie našlaičių gyvenimą prieglaudose, buvusioje "Tarybinėje" Lietuvoje. Taip pat jis sukūrė filmuką apie pačią "Lithuanian Children's Relief" organizaciją.

1994 metais jo nuotraukos apie Lietuvą buvo atspausdintos žurnalo "Newsweek" tarptautiniam priede: "Lietuva – Atgimimas ir Pasiekimai".

Antanas priklausė Lietuvos skautų sąjungai, Ateitininkų organizacijai, Bostono tautinių šokių grupei "Sambūris" ir etnografiniam ansamblui "Sodauto".

Kaip nesididžiuoti tokiu sūnumi! Ir kaip surasti paguodos žodžius, kurie nuramintų jo netekus! Atklys žodžiai pasakyti per šermenis: "Dievas jį pasišaukė, nes Antanas atliko jam duotą Dievo misiją." Protas nenori pasiduoti, prieštarauja: "Toks jaunas, tiek daug galėjęs padaryti! Ne, misija jo nebaigta!" Suprantu, kad prieštaravimas beprasmiškas. Gelbsti Henrikas Nagys:

Keista, niekas šitam mieste
nesustojo tą valandą:
ūkė laivai ir upė tekėjo, gatvės
šaukė, dainavo vaikai,
lėktuvai skrido pro žvaigždes ir
medžiai po mano langais
šlamėjo kaip visados. Ir žemė
miegojo rami ir bejausmė.

Reikia gyventi... Reikia išnešioti skausmą. Nežinau žodžių, kurie sumažintų žmonos, tėvų, sesers ir brolio gėlą. Nėra. Tik apkabinti, priglauti, iškentėti...

Sudie, Antanai. Šį kartą – amžinai.

Zita Krukonienė

Mylimam Vyru, Broliui, Krikšto Tėvui,
Mūsų Mielam Bičiuliui

A. A.

ANTANUI ŽINDŽIUI,

Išgyvenusiam Tėvynės ilgesį, ilgąs fizines kančias, nuėjusiam tolimą tremties kelionę ir išėjus į Amžino Gyvenimo namus, giliame liudesyje likusius Jo mylimuosius, mūsų mielus: žmoną ONĄ, sesutę ONĄ, svainį PETRĄ LANIUS, krikšto dukrą BIRUTĘ LANYTĘ, Amerikoje, sesutę MARIJĄ, brolius VIKTORĄ, VYTĄ, KESTUTĮ, Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime. O Tau, Mielas ANTANAI, amžinybėje tešviečia amžinos laimės ir ramybės žiburiai.

Tavo šviesų atminimą ilgai, ilgai mes minėsime.

Vytautas ir Stella Abraičiai
Valerijonas ir Stasė Balčiūnai
Juozas ir Jadvyga Bartkai
Magdalena Bružėnienė
Jonas ir Juozė Daugėlai
Algima Dautartienė
Pranas Damijonaitis
Teodora Ilekienė
Jurgis ir Veronika Janušaičiai
Mykolas ir Amalija Jagučiai
Antanas ir Sofija Kalvaičiai
Narimantas ir Ona Karašai
Danutė Kurauskienė
Birutė Kožicienė
Gediminas ir Vladė Lapėnai
Balys ir Petronėlė Lukai
Birutė Preikštienė
Birutė Pūkelevičiūtė
Juozas ir Jadvyga Paliuliai
Aldona Sandargienė
Antanas ir Valerija Skriduliai
Natalija Subačienė
Marija Šarauskienė
Valerija Šileikienė
Kostas ir Ona Žolynai

Daytona Beach, FL.

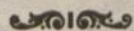

Lietuvoje, 15 km. nuo
Klaipėdos, parduodamas
2 aukštų, 2 butų mūrinis
namas su 2 garažais,
1/2 ha žemės ir ūkiniais
pastatais.

Kaina \$ 25,000.00

Skambinti:

(503) 679-4879 USA
arba Klaipėda – 59269.

A. † A.

BIRUTEI SKRINSKIENEI

mirus, jos vyru dr. JUOZUI SKRINSKAI,
dukrai dr. RŪTAI, sūnums RAMŪNUI,
dr. ALGIUI bei dr. VITOLIUI ir visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą

Ohio lietuvių gydytojų draugija

A. † A.

bičiuliui BRONIUI BERNOTUI

mirus, jo žmoną EUGENIJĄ ir artimuosius
Amerikoje ir Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame ir
kartu liūdime.

Lietuvių fronto bičiulių
sambūris Clevelande

A. † A.

BIRUTEI SKRINSKIENEI

iškeliavus į Amžinuosius Namus, jos vyrą
dr. JUOZĄ, dukrą RŪTĄ, sūnus: RAMŪNĄ, VITOLĮ ir
ALGIRDĄ, seseris MARIJĄ MIKONIENĘ ir
ELVYRĄ OŠLAPIENĘ ir brolius VINČĄ ir ROMĄ, jų
šeimas ir gimines Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame
ir kartu liūdime

Lietuvių fronto bičiulių
sambūris Clevelande

WANTED

A Late Bloomer

Is there a retired gardner who
wants to get "seasoned"
hands back into the soil?
Establishment with flower
gardens needs a
retired gardener
whose has knowledge of
plants and growing them.
Will oversee and maintain
landscaped areas
surrounding beautiful facility.
Staff support provided during
planting and growing season.

Call **Executive Caterers**
6111 Landerhaven Dr.
(Off Lander Rd)
Mayfield Heights
(216) 449-0700

★★★★★

* Silver Polisher
* Dishwashers
* Kitchen Utility

Full and Part Time
Day/Evening/Weekend
Experienced or Will Train
Own Transportation
Good Hourly Wage
Opportunity To Advance

Apply in person
10 a.m. to 6 p.m. Mon-Sat.
To: Kitchen Manager
EXECUTIVE CATERERS
6111 Landerhaven Dr.
(Off Lander Rd)
Mayfield Heights
(216) 449-0700

★★★★★★